Դ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4175 — ՁՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 2 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1887 — (Ն. Տ.) 14 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1887 — 28 ՐԷՊԻԼ, ԷՎՎԷԼ, 1305

20 ՓԱՐԱ (ՄԻՆՉԻ ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆ)

ԱՄԻՍԱԿԱՆ ԹԱՐԹ ՄԸ ԵՒ ԻՒՐԱՔԱՆՉԻՒՐ ԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԿԱՌՆԱՅԻՆ ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԹԵՐԹԱՏՈՒՆ Դարաքեա, Նորատունկեան-խան

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

20 ՓԱՐԱ (ՄԻՆՉԻ ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆ)

ԳԱՅԱՆՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան	դահեկան արժէք	160
» » Կիսամեայ	» »	80
» » Եռամսեայ	» »	40
Գաւառաց Տարեկան թղթատարով	» »	240
Գաւառաց Հանրագիր տարեկան թղթատարով	» »	120
Օտար երկիրներ Տարեկան	Գրանց	56
» » Կիսամեայ	» »	28

Դուրս զրկուած լրագրոց ճամբու ծախքը Տնօրէնութեան վրայ է. Խմբագրութեանս զրկուած նամակ կամ գրութիւն ետ չտրուիր.

Les annonces sont reçues AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, 2 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, 1887

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՖՐԱՆՍԱՅԻ Նոր Նախարարութիւնը վերջապէս կազմուեցաւ. «Զօրաւոր» կոչուած տեսակէտն չէ այս Նախարարութիւն. Զափաւոր հանրապետական դոյն մ'ունի բոլորովին. Պ. Բրիսանսոյի կուսակցութենէն մարդ չերեւիր այս կազմութեան մէջ. Ուրեմն, «հանրապետական համախմբման» գաղափարն ի դերեւ ելած է. Որովհետեւ Պ. Քառնոյի անուան վրայ Զափաւորք և Արմատականք միացած էին, կը յուսացուէր և կը փափաքուէր որ իւր կազմիլիք առաջին Նախարարութիւնն եւս հանրապետական ամէն խմբակներու ներկայացուցիչ լինէր, և ըստ այնմ հետեւելի ներքին քաղաքականութիւնն ամէն խմբակաց պահանջումները գոհացնէր. Այս ընդհանուր ակնկալութեան գոհացում տալու համար Պ. Քառնոյի չաբաթէ մ'ի վեր բրած փորձերն անյաջող ելան. Նոր Նախարարութիւն հանրապետականաց միայն մէկ խմբակներկայացուցիչ է, և այն խմբակն՝ իսկ կարողագոյն մարդիկը չի պարունակեր. Պ. Դիւառ, որ ստանձնած է միանգամայն երեւոյթից Նախարարութիւն, երեւելի հանգամանքներով օժտուած անձնաւորութիւն մը չէ, կամ գէթ ցայս վայր առաջնակարգ դերը մը չէ բռնած իւր կուսակցութեան մէջ. Իբրեւ Մերակոյսի անդամ, օրոյն հրատապ խնդրոց մէջ նշանաւոր դեր մը չէ կատարած. Ճէզայիրի կուսակալ եղած է. Պ. Ժ. Ֆէրրիի պատեհական Նախարարութեան մէջ երկրական Նախարար էր. Հաւանական է որ, իբրեւ երկրական Նախկին Նախարար, երկրացոյցի հաւասարակշռութեան միջոցները քննած լինի, և որովհետեւ Ֆրանսայի ներքին գործոց մէջ երկրականը կարեւոր տեղ մը կը բռնէ, այս ուղղութեամբ Պ. Դիւառի մատուցանելի ծառայութիւնը ուրիշ կարգի ձիրքերու բացակայութիւնը թերեւս փոխարինէ. Պ. Ֆլուռէնս կը պահէ արտաքին գործոց Նախարարի պաշտօնն. Արտաքին գործոց Նախարարութիւնը Ֆրանսայի կարեւորագոյն դիւանագէտներէն մերժուած մէկ վայրկենին Պետական Խորհրդոյ պարզ պաշտօնատարութենէ յանկարծ արտաքին գործոց Նախարարութեան բարձրացող այս հաւեստ մարդ՝ Պ. Ֆլուռէնս, Ֆրանսական Նախարարութեանց անհրաժեշտ մէկ անդամը դարձած է. Թէ իւր ազգակիցք և թէ օտարազգիք գոհ են իւր արտաքին քաղաքականութենէ, և արտաքին գործոց Նախարարի մը համար աւելի մեծ գովեստ չի կրնար լինել. Պ. Ֆալլիէռ, նախկին սակաւօրեայ Նախարարապետ, որ դեռ երէկ անյաջողութեան կը դատապարտուէր Նոր Վարչութիւնը կազմելու ձեռնարկին մէջ, իբրեւ պարզ անդամ կը մտնէ Նոր Նախարարութեան մէջ, գաւառական գործոց վերատեսչութիւնն ստանձնելով. Այս Նոր Նախարարութեան առերեւոյթ տկարութիւնն իսկ իւր զօրութիւնը կրնայ լինել. զի կարելի է որ բուռն առերեսութիւն չներշնչէ Արմատականներուն և ժամանակ մը յաջողի վարել երկրին գործերն. Ուշագրաւ իրողութիւնն այն է սակայն թէ հանրապետական այլ և այլ խմբակները չեն յայտնած՝ փոխադարձ դիմմամբ՝ հաճաձայնիլ միօրինակ հիմնագրոյ մը վրայ. Պ. Բրէմանսոյի կուսակիցք կ'երևի թէ կ'ուզին փորձով ապացուցանել թէ Զափաւոր Հանրապետականք անկարող են երկիրը կառավարել. Ուստի մինակ կը թողուն զանոնք. Բայց եթէ Պ. Բրէմանսոյի կուսակիցք, Միապետականաց հետ դաշնակցելով բուէարկութեան մէջ, կրնան տապալել չափաւոր հանրապետական Նախարարութիւնները, նոյն զէնքը Զափաւորը եւս կրնան գործածել Արմատականաց դէմ. Այս կը նշանակէ թէ Ֆրանսա տակաւին հեռի է Նախարարական և կառավարական կայուն վիճակ մ'ընդունելէ. Բայց երբ տարի մը միայն Ճնացած է 1789 ի Ֆըրանսական Մեծ Յեղափոխութեան հարիւրամեակը տօնելու, Ֆրանսայի բարեկամք անչուշտ կը փափաքին որ հանրապետական վարչութիւնը նոյն առթիւ կարենայ ապացուցանել իւր տեւականութիւն և հաստատութիւն.

Պ. Քառնոյի ընտրութենէն ի վեր, իւր գերդատանին և մանաւանդ իւր պապուն վերաբերեալ պատմական ծանօթութիւնը իրարու կը յաջորդեն Ֆրանսական մամլոյն մէջ.

Աւասիկ Պ. Քառնոյի պապուն՝ Կոմս Քառնոյի՝ հայրենասիրական մէկ երեւելի գործը, զոր Ժէրոմ Նաբոլէոն Իշխան մօտերս հրատարակած Ն-ԷՐԵՆ ԵՒ ԷՐ ՀԱՅՐԵՆԻՔ անուն գրքին մէջ կը պատմէր.

Կոմս Քառնօ պախարական էր Պոնապարդի հակահանրապետական ընթացքն և Կայսրութեան հաստատումն. Ուստի, բոլորովին մեկուսի կեցաւ Պոնապարդէ՝ Նորա փայլուն օրերուն մէջ. Բայց երբ Պոնապարդի դէմ կազմեալ եւրոպական դաշնակցութիւնն յաղթական հանդիսանալ սկսաւ, և Ֆրանսայի առաջին Կայսրութիւնը խորտակման մօտ կ'երեւէր, Կոմս Քառնօ հետեւեալ նամակը գրեց առ Պոնապարդ.

«Վեհափառ Տէր,

«Ցորչափ յաջողութեամբ պսակեցան ձեր ձեռնարկութիւնք, զգուշացայ Ձեր Վեհափառութեան առաջարկելէ իմ ծառայութիւններս, որք չէի կարծեր թէ հաճոյ լինէին ձեզ. Բայց այսօր, երբ դժբախտութիւնը մեծ փորձութեան կ'ենթարկէ զձեզ, ո՛չ ևս կը վարանիմ ձեզ նուիրել իմ տկար ոյժերս. Դուք գնաքեալ բան մ'է, արդարեւ, վաթանաւեալ բաղկի մը ճիգը. Բայց խորհեցայ թէ իւր հայրենասիրական զգացմամբ ծանօթ նախկին զինուորի մը օրինակէն քաջալերուելով շատեր եւս կրնան յարել ձեր արժիւներուն.» ԲԱՌՆՕ

Այս նամակս վրայ, Անվերսի պաշտպանութիւնն յանձնուեցաւ զօրավար Կոմս Քառնոյի, որ մինչեւ վերջը դիւցազնաբար պաշտպանեց այդ կարեւոր դիրքը, և նաբոլէոն Ա. Կայսեր անձնատուութենէն ետքը միայն յանձնեց զայն. Ալեքսանդր, Շուէյտի գահաժառանգ իշխանն, (Շուէյտի արդի թագաւորին պապն,) որ Պոնապարդի ծառայութիւնը թողով անոր թշնամեաց կողմն անցած էր, ուղեց բանակցիլ Անվերսի պաշտպանին հետ, Քառնօ պատասխանեց. «Բարեկամն էի Ֆրանսացի Պէրնատոդ զօրավարին. բայց այժմ թշնամին եմ այն օտարացեալ իշխանին որ իւր զէնքը կը դարձնէ իմ հայրենեացս դէմ.»

Պ. Պլովիճ կը հեռագրէ Նախագահ Պ. Քառնոյի նկատմամբ.

«Պ. Քառնօ ընաւ արմատական կուսակցութիւր չունի. Կեդրոնական ձախակողմի ներկայացուցիչ է. մեքենայութենէ կամ կողմնակցութենէ անմասն է բոլորովին. սքանչելի Նախագահ մ'է, ցորչափ իւր պաշտօնն է միացնել հանրապետական խմբակները. Բաց ասա, ամեն Նախագահ՝ ընտրուած ատեն՝ պատրաստ ածական մը պէտք է ունենայ, և Պ. Քառնօ կը կատարէ այս պայմանս ալ.

Թիէր ֆարդ էր (habile).

Մարէշալ Մաք-Մահոն՝ ֆալ (brave).

Պ. Կրէվի՝ անթէկրը (intègre). Պ. Կրէվիի անկումն սկսաւ երբ այս ածական իրեն չյարմարիլ սկսաւ.

Արդ, Պ. Քառնօ պոնէթ է (honnête), և հիմա ճշդիւ պարկեշտ Նախագահ մը կը փնտռուի էլիզէի պալատը մաքրելու համար.

Ժիւլ Ֆէրրի անրժը է (énergique), եւ հիմակ այս ձիրքս չուզուիր. Ասկէ ետքը կրնայ ուզուիլ. զի Պ. Ֆէրրի կանգուն կը մնայ, եւ ժամանակն իւր կողմն ունի.

Պ. տը Ֆրէսինէ նէֆէտ (fin) տիտրոսն ունի, և այս ձիրքս ալ հիմա խնդրող չկայ, մանաւանդ զի Պ. տը Ֆրէսինէ անգր բան զլանն նրբամտութեամբ գործեց, և յաջորդ պատեցուց Օրինակի համար. Պ. տը Ֆրէսինէ իւր ընտրողաց գիւրութեան համար իւր անունը տպել տուած էր, եւ տպագրեալ քուէթուղթերն ինձ ցոյց տրուեցան. Իւր անուն երեք տարբեր կերպով գրել տուած է Պ. տը Ֆրէսինէ. Քուէթուղթերէն ոմանց վրայ պարզապէս Ֆրէսինէ գրուած էր, Արմատականներուն համար. որք տիտրոս չեն սիրեր. Տը Ֆրէսինէ գրուած էր Հանրապետականաց միջին դասուն համար, իսկ Պ. Տը Ֆրէսինէ՝ ազնուապետականաց համար. Ամեն ոք կը ծիծաղէր այս բուէթղթոց վրայ.»

Պ. տը Ֆրէսինէի ընտրուելու համար բրած ճգանց վրայ եւս Պ. տը Պլովիճ հետեւեալը կը հեռագրէ.

«Այս մարդ որ հիւանդոտ կը կարծուէր, ամենայն փութաջանութեամբ կաշխատէր ընտրուելու համար. Օգէլ տէ Ռէզերվուառ պանդոկին մէջ, ուր Վեհաժողովոյ հարիւրաւոր անդամք կը վազէին ցորեկուան ճաշուն համար սեղան մը կամ սեղանի ծայր մ'ունենալու, Պ. տը Ֆրէսինէ կը ճաշէր. Դրան քով սեղան մը նստած էր. Մտնող ելնող ամեն ոք այս խիզախ ընտրելույս առջեւէն կ'անցնէր, որ ամենուն հետ կը խօսէր ի չառաջադիմութիւն իւր ընտրութեան. Բարեկամներէս մին՝ Երեսփոխան կարծելով՝ խօսքի բռնեց, և ըսաւ. «Կը յուսամ թէ ինձ կուտաք «ձեր քուէն. Միակ մարդն եմ որ կը բռնեմ հանդարտեցնել հասարակաց «միտքն, և հաշտեցնել հանրապետական բաժանեալ կուսակցութիւնն.» «Անշուշտ», պատասխանեց բարեկամս. «բայց Երեսփոխան չեմ, քուէ չունիմ.» «Լաւ, պատասխանեց Պ. տը Ֆրէսինէ.» Եթէ Երեսփոխան բարեկամ ունիք, ըսէք անոնց ինչ որ ըսի ձեզ, որպէս զի ժամանակս պարապ վատնած չըլլամ». Զայս ըսելով, ուրիշի մը քով վազեց Պ. տը Ֆրէսինէ.

«Ժողովատեղին երթալով, տեսայ որ սրահին առջեւ կը պտրտեր հաւաչափ քայլերով, ամենուն ծիծաղելով. Լիայոյս էր այս արտասովոր մարդ. Մէկէն հինգ վեց մարդու հետ խօսքի կը բռնուէր, թախանձելով որ իրեն քուէ տան, և զանոնք կը թողուր ուրիշ հինգ-վեց մարդոց քով նոյն չատագովութիւնն ընելու. Այսպէս կը պտրտէր ամեն կողմ, աչքէն բնաւ չվրիպեցնելով զանոնք որոց քուէն չտիրլ կը յուսար. Փոյթ չէր ըներ զանազանելու Ա-ջակողմ կամ Զախակողմ, Կեդրոն կամ Մարքսիստ.—Ճարտար բառով մը ամենուն ալ քուէն կորզել կը ջանար.

«Եւ ի՞նչ յուսավրիպում երբ՝ յետ ա՛նչափ աշխատանաց՝ Պ. տը Ֆրէսինէ 76 քուէ միայն չահեցաւ. Ասոնք որ այս գերդատն վայրկենիս տեսան զնա՝ բնաւ չպիտի փորձուին Նախագահութեան Ընտրելի հանդիսանալ. Մրպիսի երաշներ ցրեցան. Օտարազգի դիւանագէտ մը կը պատմէ ինձ թէ ի՞նչպէս Պ. տը Ֆրէսինէ, ստոյգ համարելով զիւր ընտրութիւն, նկարած էր էլիզէի վիճակն իւր իշխանութեան ներքև. «Պատկերն ա՛նչափ հմայիչ էր, որ ես ևս սկսայ երազել իրեն հետ, և իրեն պէս անոյշ երազէ մը արթնցածի պէս եղայ.» Ճշմարտութիւնն այս է թէ Պ. տը Ֆրէսինէ ամեն ժամանակ ընտրելի մ'եղած էր Նախագահութեան քան Նախարարապետ, և ա՛յս պատճառաւ է որ հանրապետական ամեն կուսակցութեանց զիչում կ'ընէր յաջորդաբար, կանխաւ ապահովելու համար յաջողութիւն մը որ այնչափ անդիմադրելի պիտի զլացուէր իրեն. Առաջին քուէարկութենէն յետոյ, տեսնելով իւր յոյսերուն ի դերեւ ելնելը, Պ. տը Ֆրէսինէ վերստին Վեհաժողովոյ սրահէն անցաւ, ընտրելութենէն հրաժարելով ի նպաստ Պ. Սատի Քառնոյի. Իւր վրայ դիտուած փոփոխումն ուշագրաւ էր. ո՛չ ևս մարդ կը փնտռէր խօսակցելու.»

Իւր աներոջ անկման աղմուկին մէջ, Պ. Վիլսոն մոռցուեցաւ. Բայց «Դայթակղութեանց Ցանձնաժողովը» չաւարտեց իւր աշխատութիւն. Պ. Վիլսոնի գործն Ամբաստանիչ Ատենին առջեւ է, որ կ'ըսուի թէ, Պ. Վիլսոնի յանցաւորութեան բարոյապէս համոզուած, բայց օրինական ապացոյցները բաւական չի համարիր՝ Եղեռնական Ատենին առջեւ զրկելու համար զնա. Ըստ ամենայն հաւանականութեան, Պ. Վիլսոն անպարտ պիտի արձակուի. Բայց արդէն բաւական պատժուած չէ՞ կրրնա՞ր աւելի խիստ պատիժ մը կրել բանզան բարոյական թշուառութիւն յորում թաղուած է այժմ, եւ ուստից չպիտի կրնայ ելնել՝ օրինապէս անպարտ արձակուելով անգամ.

ՄԱՄԼՈՑ ԱԶԱՏՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսայի վրայ մեր անցեալ աւուր քաղաքական յօդուածին մէջ, «մամլոյ ազատութեան բարիքները կ'անարկէինք.

Մէսչէրսքի Իշխանին ի Բեգերսպուրկ հրատարակած Կլաշդանին անուն կարեւոր օրաթերթին մէկ վերջին թերթով հետեւեալ հետաքրքրաշարժ եւ զուարճալի հատուածն հրատարակուած է.

«Այսօր չկրցանք հրատարակել մեր «Թղթակիցներէն եկած հեռագրաց ո՛չ «մին. զի Դրաքննիչն, որուն հեռագիրք «կը զրկուին ի քննութիւն, երէկ իրի «կուն տուր չէր, մինչեւ կէս գի«շերէն յետոյ ժամ 2.»

Թ-ՇՂԻՆ Վիէննայի Թղթակիցն այս մասին հետեւեալ հեգնական դիտողութիւնը կ'ընէ.

«Իւր պարտաւորութեանց այս ու«շադիր և խղճամիտ եղանակաւ կա«տարման համար, Դրաքննիչն անուշտ «պիտի վարձատրուի Թոշակի յաւել«ամբ մը և առաջին կարգի Սգանիշ«լասի պատուանշանաւ.»

Շնորհիւ ազատութեան զոր կը վայելենք մեր Օգոստ. Վեհապետին Սուլթան Ապտուլ-Համիտ Կայսեր իշխանութեան ներքեւ, լրագրական սեղմումներու այս ծարաւեղութիւնը անլուր են Թուրքիոյ համար. Այդ ազատութեան շնորհիւ է որ լրագրութիւնը կարող կը լինի շատ անգամ օգնական ծառայութիւններ մատուցանել կայսկառավարութեան, եւ այդ ազատութեան շնորհիւ լիայոյս ենք թէ՝ ինչպէս անցեալին՝ ապագային մէջ եւս Լրագրութիւնը կարեւոր ծառայութիւններ պիտի մատուցանէ մեր սիրելի երկրին, ըստ բաղձանաց մեր յառաջդիմասէր Վեհապետին.

ՊՕՇՆԱՖԷՆԵՐՈՒՆ ԲՈՂՈՔԸ

Պ-ՆԷՆԷ Փ-Ռ-Ռ անուն կառավարական լրագիրն Պոսնայի՝ վերջերս նամակ մը հրատարակեց, որ յիշեցնելով թէ առաջիկայ տարւոյ օգոստին կը լրանայ Պոսնա-Հերսէքի աւստրիական գրաւման տասնամեակն, հրաւէր կը կարդայ բնակիչներուն՝ հանդիսաւոր ցոյցով մը արտայայտել իրենց երախտագիտութիւն առ Ֆրանց Եօզէֆ Կայսեր կառավարութիւնն, ի Պոսնա-Սէրայ կազմակերպելով երկրին բերքերուն մէկ ազգային ցուցահանդէս.

Այս կէս պաշտօնական հրաւէրին թիւն, երկրէս հեռաւորութիւնը, ծառայը, անջրպետին մէջ իրենց թաւական օրէնքներն, արեգակներէն յետոյ նկարագրելով մոլորակներն, և խօսելով նոքանէն ատեղ վրայ, ոչատակէն յետոյ զառամած աշխարհները, մեռած աշխարհներ. Անոնք անցայ երկնային գնդոց ընակելութեան, և երկրագնդոս օրինակին յենելով, հակիրճ բանիւք պատմեցի թէ ինչ յաջողական չրջաններով երկրագունս, կազային վիճակէն հեզուկ վիճակի անցնելով, յետոյ թեթեւ կեզուով մը չրջապատուելով, վերջապէս ծածկուեցաւ բոյսերով. Անուշհետեւ ցոյց տուի կենաց առաջին երեւումն երկրագնդոս վրայ, յետոյ նկարագրեցի հողին ուռուցուներն, հրաբխային ցնցումները, տրէն վեր բարձրացող ցամաքներն. և յայնժամ ուրուագրեցի էակաց շղթայման սկզբունքը, մինմանց յաջորդութիւնն բնութեան յամրու յարատեւ ճգամբ որ կատարելագործութիւնէ ի կատարելագործութիւն կ'երթայ միշտ. Ցամ մը բաւ եղած էր արագ յանպարտասից բանախօսութեան մը մէջ կեդրոնացնելու համար Կալիլէոսի, Կոպէրնիկի, Գէքելերի, Նեւոտնի, Լաբլասի գիւտերը. Նոյնչափ ժամանակ բաւ եղաւ ինձ աչքէ անցուցնելու համար Ժոֆրուա Սէնդ-Իլէռ, Լամարքի, Լիէլի, Ֆոկլի, Տարուինի աշխատութիւնները. Բարեբաղդաբար կրցայ հասկցնել ինքզինքս եւ ունկնդրիս հետաքրքրութիւնը չարժել. Իրեն առջեւ պարզած անհուն պատկերս այնքան նոր էր յաչս իւր որ անձայն անխօսուկ մտիկ կ'ընէր ինձ. Բոլոր այն գաղափարները զոր կազմած էր, կամ մտաւանդ մանկութեանն ատեն ստացած էր ուսուցիչներէ որոց ուշին չէր դներ, հիմնիվերո տապալած էին Մարդկային ցեղին վարանի ծագումն եւ հեռութիւնն հասուցած էին զիս նիւթիս նպատակին, այսինքն Ուրժէլի վեմը խուզարկող դիտանոն հետազօտութեանց. Երբ անդ հասայ, այնպէս կեղծեցի թէ կոմսուհւոյն հետաքրքրութիւնը լիովին գոհացուած էր եւ կանգ առի.

Այլ նա այսպէս չէր ուզեր.

—Ցետոյ, ըսաւ.

Ինձ կը նայէր քարի մը խօսիլը լսող մարդու մը զարմացմամբ. Հարիւր ասփիճան բարձրացած էի իւր մտաց մէջ.

Ցայնժամ, յաջողութենէս քաջալերեալ—սիրոս լցուած էր յաղթանակս—ուրուագրեցի մարդկութեան պատմութեան յաջորդայոյզ, թէպէտ յար սրատմրմոք պատմութիւնը. Ներկայացուցի զնա մինչ իւր առաջին քայլերը կ'առնուր աշխարհիցքիմաստասիրութեան վրայ անչխանութեամբ, բընութեամբ, հազար աւելորդապաշտութեամբք, որք, իրենց առարկայն փոխելով հանդերձ, յաւիտենական պիտի մնայն գարձեալ. Ըսի յարատեւ կրկնութիւնն միեւնոյն պատճառաց որք անփոփոխելի կերպով յառաջ կը բերեն մի և նոյն արդիւնքները. միակ անհատի մը փառասիրութեամբ կանգնած կայսրութիւնը որք հեղգենէ կ'ընդարձակեն իրենց սահմանները և վերջապէս մին միւսին ետեւէն կը կորսուին՝ արշաւանաց սկզբունքին ծայրայեղութեամբ.

(Շարունակելի)

—)(13)(—

ԲՍՐՔՕՆԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԷՌՆԷՍԴ ՖԷՏՕ

ՇԱԼԻ ԿՈՄՍՈՒՀԻՆ

Կոմսուհին շատ մտացի էր, իրաց հեւաքրքրութիւնն եւ զգացումն ունէր, այլ իւր կերթութիւնն թերի էր յոյժ. Չ'մէկ ճիշդ գաղափար իւր մտաւորական պարարն ամբողջովին կը յենուր ընկերական նախապաշարմանց վրայ. Ինքզինքը կը կառավարէր իւր զգայնութեամբք, և ոչ բնաւ խորհրդածութեամբ. Կը ցանէի մանաւանդ որ երբէք չէր կարդար. Այս մասին հարցափորձեցի զինքն. բաւ թէ բնաւ գիրք չունէր քովը; Ոչ միայն ամենազգոյն ծանօթութիւն չունէր գիտութեանց վրայ, այլ մարդկային մտաց հրաշակերտները, մինչեւ իսկ անոնք որք մասնաւորապէս կանանց համար գրուած կը թուին, հոգեւ գիտէր անոնց անունները. Լա Կոդէր ոք ղէրոանէ, Լա վէ բաւիդէն, զորս կ'ընդունէր յէջս, ասաւի՛ւ իւր գրականութիւնը... Մերթ կը խօսէր ինձ թատրոններուն վրայ. հարցուցի իրեն թէ ո՞ր թատրոնները կը յաճախէր. Պատասխանեց թէ Օրէյան եւ Իպալիէնը կ'երթայ մարդ տեսնելու համար, այլ թէ զոսնելու համար չատ ու չատ նախամեծար կը համարէր Վաուիէդէն, Բալ-Ռուայյալը, Պուֆ-Բառիդիէնը. Այսպէս, այդ կինն որ ճաշին օրէնք կը դառնար երկրագնդս առաջին քաղաքին մէջ. որ արդուզարդերը, գոհարեղէններն, սպասաւորները, կարասիները կրնային յիշատակուիլ իւր օրինակ. այդ կինը, թագուհի իւր դերեցկութեամբ, հրապոյրով, ձեւերով, վայելչութեամբ, իւր մտաց համար ուրիշ ճարակ չէր փնտռեր բայց եթէ Լա Պել Էլէնի քարուկանդը (turpitude) եւ Պլէ էֆ ա՝ավանի անմտութիւնները.

Լ.Դ

—Կարդալու ժամանակ ունիմ, պատասխանեց իմ դիտողութեանցս.

Եւ որովհետեւ չէի համաձայներ բան մ'ըսել՝ իւր խիզախ համարձակութենէն գինովցուելու, չարունակեց ծաղրածու դէմքով մը որու տակ յայտնի կը տեսնուէր ներքին դժգոհութիւն մը.

—Արդի ժամանակաց մէջ, կանայք միակ պարտաւորութիւն մ'ունին հանդէպ ընկերութեան. ՀԱՃՈՅԱՆԱՑԱ... Երբ առաջին անգամ հանդիպեցաք ինձ, հարցուցիք փնտռեցիք թէ ինչ արժանիք ունի. Ո՛չ. Դեղեցիկ երեւցայ ձեզ. տեսաք որ ամեն ոք կը չրջապատէր զիս. ձեզ ըսին որ մին էի այն երեք չորս կիներէն որոց նորաձեւութիւններն, զգեստներն, ապրելաձեւերն կ'ընդունիկէ բամբոլ եւրոպա. Այս բան խանդավառեց զձեզ. Պաշտեցիք զիս, տակաւին կը պաշտէք. Եթէ ձեզ պէս երիտասարդ տեղեկութիւններ ունենայի չատ մը բաներու վրայ, աւելի՞ պիտի սիրէիք զիս. Դուք ուսուցիչէ՞ էք, լա՞ւ.

(*) Ֆրանսերէն pédant բառն, որ գործածուած է բնագրին մէջ, ամենայն ոգիմանելի է սատ. զի կը նշանակէ միանգամայն թէ՝ մանկանց ուսուցիչ (արհամարհանօք) և թէ՝ ամենէն դիպուն բաներու մէջ անդամ ճշդապահ, կարի ճշդապահանդ. Ս. Թ.

Նայեցէք որ pédant (*) չըլլաք, սիրելիս.

Դարձեալ բան մը չըսի, լրաւունք ուզեցէք. Խորհեցայ թէ Դիտիան իշխանին նման մարդոց ընկերակցութիւնը չէ՛ր որ պիտի կրնար փոխել տալ այսպիսի գաղափարներ. Այդ թեթեւսօրեայ սպրիկին ի՞նչ բանի վրայ կրնար խօսիլ իւր տարփուհւոյն հետ. Այլ ամենայն. ի՞նչպէս նա որ իւր կեանքն անխղճի կապերով զօդած էր նորա կենաց, որ կերպիւ իւրք պատասխանատու էր նորա գաղափարաց եւ ընթացքին ուղղութեան, չէր փորձած այն փորձն զոր ես, նորա տարիքաւոր, կ'ուզէի ընել.

Խորհեցայ յայնժամ թէ լաւ վարուած չէի կոմսուհւոյն հետ, եւ սպասեցի որ պարզապէս մը առթի տայ ինձ հանելու այն նպատակին զոր կը բաղձայի ի կատար հանել.

Լ.Ե

Այս պարզապէս ներկայացաւ ամենէն անակնկալ եղանակաւ, զիտնայ մ'առթիւ որ քիչ էր մնացած խեղդուէր Պուռժէի լճին ափունքը խուզարկած առեն անդ գտնելու համար լճային բնակարանց փլատակներ. Քաղաքին մէջ ամեն ոք կը խօսէր այս պատահարին եւ հետեւաբար զիտնոյն հետազօտութեանց վրայ. Լուրը բնականարար հասաւ մինչեւ կոմսուհւոյն ականջն. Որովհետեւ բան մը չէր հանիար այս խօսակցութեան առարկայէն, եւ որովհետեւ բան գործ չանէր, իրմէնուն մը երբ մէկ միայնակ կը չրջապտէինք, խնդրեց ինձմէ բացատրել թէ «ինչ կը նշանակէր այս» Փորձառութենէս օգտուելով, զնա գոհացնելու սխալը չգործեցի, այլ, ուզելով իւր հետաքրքրութիւնը չարժել, տարտամ անհանգիստի պատասխան մը տուի նմա: Անմիջապէս ինկաւ լարած ծուղակիս մէջ: Ցայնժամ, իւր հետաքրքրութիւնը զրգռելու համար, ըսի թէ բոլոր գիտութիւնք իրարու հետ առնչութիւն ունէին. Թէ անհնար էր ամենաղոյզն ծանօթութիւն մը տալ միայն վրայ առանց խօսելու միւսներուն վրայ. Թէ նախաշաւիղ մը կար ամեն բանի մէջ, թէ նախաշաւիղք չատ չար էին, եւ կրնային հեռուն տանիլ, թերեւս ճանաչցնել զմեզ.

—Զիս անխելքի տե՞ղ կը դնէք, պատասխանեց տիկին ազ Շալի. Հիմա կը պահանջեմ որ ինձ հասկցնէք այս ընդհանուր խօսակցութեան նիւթը.

Ցայնժամ... կոցուիթիւնը թերեւս ծպրելի պիտի ըլլար, եթէ իւր սրատաչափ կողմերը չ'ուներեր, յայնժամ հրաւէր կարգացի այն բոլոր խնացական ձիրքերուն որովք բնութիւնն օժտած էր զիս, եւ մասս դնել երկինք բարձրացնելով՝ սկսայ կարելի եղածին չափ բացորոշ լեզուաւ մը մարդկութիւնն յուզած ահեղ խնդիրները բացատրել այդ մանկամարդ գնդական կնոջ, որ ա՛նքան նեղանալու էր, որում անհամ ուշադրութեանց վրայ միայն խօսած էին: Նոյնպէս պարզել աշխարհաց հաւասարակշռութեան պատմութիւնն: Ըսի անոնց թէ, Պ. Վիլսոնի յանցաւորութեան բարոյապէս համոզուած, բայց օրինական ապացոյցները բաւական չի համարիր՝ Եղեռնական Ատենին առջեւ զրկելու համար զնա. Ըստ ամենայն հաւանականութեան, Պ. Վիլսոն անպարտ պիտի արձակուի. Բայց արդէն բաւական պատժուած չէ՞ կրրնա՞ր աւելի խիստ պատիժ մը կրել բանզան բարոյական թշուառութիւն յորում թաղուած է այժմ, եւ ուստից չպիտի կրնայ ելնել՝ օրինապէս անպարտ արձակուելով անգամ.

ՄԱՄԼՈՑ ԱԶԱՏՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսայի վրայ մեր անցեալ աւուր քաղաքական յօդուածին մէջ, «մամլոյ ազատութեան բարիքները կ'անարկէինք.

Մէսչէրսքի Իշխանին ի Բեգերսպուրկ հրատարակած Կլաշդանին անուն կարեւոր օրաթերթին մէկ վերջին թերթով հետեւեալ հետաքրքրաշարժ եւ զուարճալի հատուածն հրատարակուած է.

«Այսօր չկրցանք հրատարակել մեր «Թղթակիցներէն եկած հեռագրաց ո՛չ «մին. զի Դրաքննիչն, որուն հեռագիրք «կը զրկուին ի քննութիւն, երէկ իրի«կուն տուր չէր, մինչեւ կէս գի«շերէն յետոյ ժամ 2.»

Թ-ՇՂԻՆ Վիէննայի Թղթակիցն այս մասին հետեւեալ հեգնական դիտողութիւնը կ'ընէ.

«Իւր պարտաւորութեանց այս ու«շադիր և խղճամիտ եղանակաւ կա«տարման համար, Դրաքննիչն անուշտ «պիտի վարձատրուի Թոշակի յաւել«ամբ մը և առաջին կարգի Սգանիշ«լասի պատուանշանաւ.»

Շնորհիւ ազատութեան զոր կը վայելենք մեր Օգոստ. Վեհապետին Սուլթան Ապտուլ-Համիտ Կայսեր իշխանութեան ներքեւ, լրագրական սեղմումներու այս ծարաւեղութիւնը անլուր են Թուրքիոյ համար. Այդ ազատութեան շնորհիւ է որ լրագրութիւնը կարող կը լինի շատ անգամ օգնական ծառայութիւններ մատուցանել կայսկառավարութեան, եւ այդ ազատութեան շնորհիւ լիայոյս ենք թէ՝ ինչպէս անցեալին՝ ապագային մէջ եւս Լրագրութիւնը կարեւոր ծառայութիւններ պիտի մատուցանէ մեր սիրելի երկրին, ըստ բաղձանաց մեր յառաջդիմասէր Վեհապետին.

ՊՕՇՆԱՖԷՆԵՐՈՒՆ ԲՈՂՈՔԸ

Պ-ՆԷՆԷ Փ-Ռ-Ռ անուն կառավարական լրագիրն Պոսնայի՝ վերջերս նամակ մը հրատարակեց, որ յիշեցնելով թէ առաջիկայ տարւոյ օգոստին կը լրանայ Պոսնա-Հերսէքի աւստրիական գրաւման տասնամեակն, հրաւէր կը կարդայ բնակիչներուն՝ հանդիսաւոր ցոյցով մը արտայայտել իրենց երախտագիտութիւն առ Ֆրանց Եօզէֆ Կայսեր կառավարութիւնն, ի Պոսնա-Սէրայ կազմակերպելով երկրին բերքերուն մէկ ազգային ցուցահանդէս.

Այս կէս պաշտօնական հրաւէրին ատեն ստացած էր ուսուցիչներէ որոց ունկն չէր դներ, հիմնիվերո տապալած էին Մարդկային ցեղին վարանի ծագումն եւ հեռութիւնն հասուցած էին զիս նիւթիս նպատակին, այսինքն Ուրժէլի վեմը խուզարկող դիտանոն հետազօտութեանց: Երբ անդ հասայ, այնպէս կեղծեցի թէ կոմսուհւոյն հետաքրքրութիւնը լիովին գոհացուած էր եւ կանգ առի.

Այլ նա այսպէս չէր ուզեր.

—Ցետոյ, ըսաւ.

Ինձ կը նայէր քարի մը խօսիլը լսող մարդու մը զարմացմամբ. Հարիւր ասփիճան բարձրացած էի իւր մտաց մէջ.

Ցայնժամ, յաջողութենէս քաջալերեալ—սիրոս լցուած էր յաղթանակս—ուրուագրեցի մարդկութեան պատմութեան յաջորդայոյզ, թէպէտ յար սրատմրմոք պատմութիւնը. Ներկայացուցի զնա մինչ իւր առաջին քայլերը կ'առնուր աշխարհիցքիմաստասիրութեան վրայ անչխանութեամբ, բընութեամբ, հազար աւելորդապաշտութեամբք, որք, իրենց առարկայն փոխելով հանդերձ, յաւիտենական պիտի մնայն գարձեալ. Ըսի յարատեւ կրկնութիւնն միեւնոյն պատճառաց որք անփոփոխելի կերպով յառաջ կը բերեն մի և նոյն արդիւնքները. միակ անհատի մը փառասիրութեամբ կանգնած կայսրութիւնը որք հեղգենէ կ

մը յառաջ բերած լինիլ կը թուի Աւստրիոյ-Հունգարիոյ կառավարական ակմբոց մէջ։ Կառավարական Բիւշէէ Լէյտ պուլկարական խնդրոյն վրայ դեկտ. 10 թուով հրատարակած մէկ ուշագրաւ յօդուածին մէջ կ'ըսէ թէ «Ռուսիա համոզուած պէտք է լինի որ Եւրոպա՝ խաղաղութեան պահպանման փափաքելուն պատճառաւ՝ ընդարձակոյն զոհողութիւններ պատրաստ է ընել Ռուսիոյ՝ պուլկարական խնդրոյն մէջ»։ «Եւրոպա» կը նշանակէ պարզապէս Աւստրիա Հունգարիա։ Զի Զարին հետ իւր վերջին տեսակցութենէն ի վեր, Պիզմարք Իշխան պուլկարական խնդրոյն մէջ ռուս քաղաքականութեան արգելք մը յարուցանելու միտում չունի բնաւ, և Անգլիա նոյն խնդրոյ մէջ Աւստրիոյ ընթացքին հետեւող է, իր մէջ աւելի շահակից համարելով զնա։ Հետեւապէս, կ'ըսուի թէ Վիէննայի կառավարութիւնը, Ռուսիոյ հետ պատերազմի չբռնուելու համար, պատրաստ է զոհել Թերմինամ Իշխանն որոյ դիրքը դարձեալ խախուտ կ'երևի։

ԱՆԳԼԻՈՅ Թագուհին Հնդկաստանի Աստեղ պատուանշանին Ասպետութեան աստիճանը տուաւ Պարսկաստանի Դահճառանգ Զըլլ իս-Սուլթանին, «կուսակալ Սպահանու, Ֆարսի, Արապիստանի, Քիւրտիստանի, Եզդի, ևն»։

—Ի նպաստ «Սուրիոյ վարժարանաց», Էտիմպուրկի մէջ պաղաբ մը կազմակերպեցաւ, որ բացան առաջին օրն 200 անգլ. ոսկի հասոյթ արտադրեց։

Ռուս իշխանուհին Շեռմոտովի, որ Ճիներվրայէ կուգար Մոսքուա վերադառնալու համար, Օֆիցպէնի կայարանին մօտ իւր կառքին դուռը բացաւ և ճարուն վրայ նետուեց ինքզինք, անձնասպանութեան դիտաւորութեամբ։ Շատ ծանրապէս վիրաւորեցաւ։ Կ'ըսուի թէ ինքնասպան լինել որոշած էր, զի իւր այր խելագարած է։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԿՐՕՆԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎ

Կրօնական ժողովն իւր երէկի արտասովոր նստին մէջ, որ տեղի ունեցաւ ատենապետութեամբ Դեր. Դիմաքսեան Հմայեակ եպիսկոպոսի, խորհրդակցեցաւ Պարիզաբնակ խնդրոյն վրայ։ Այս գումարման ներկայ գրտնուեցաւ նաեւ Դեր. Խորէն Արքեպիսկոպոս Նար-Պէյ, Դեր. Արիստակէս եպիսկոպոս Դերձակեան և Դեր. Տիմոթէոս եպիսկոպոս Սաիրէչեան։

ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ՊԱՏԳԱՄԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ

Ըստ որոշման Կրօն. ժողովոյ, եկեղեցական պատգամաւորութիւն մը, զոր կը կազմեն Դեր. Հմայեակ եպիսկոպոս Դիմաքսեան, Պարիզաբնակ Փոխանորդ Դեր. Դէորգ Ծ. վարդապետ Իւթիւճեան և Արժ. Ներսէս վարդապետ Արսլանեան՝ ընկերակցութեամբ Պարիզաբնակ գործակատար Ֆրէկեան Մեծ. Աբրահամ էֆէնտիի՝ այսօր կը ներկայանայ Բարձր. Մեծ-եպարքոսին։ Պատգամաւորութիւնը, պարզելով Ազգ. Պարիզաբնակաց անհիւսնական վիճակն և ազգային գործոց անկերպարան կացութիւնը, պիտի խնդրէ Ն. Բարձրութենէն որ չնորհնէ պէտք եղած հրամանները տալ փոխանցելու համար պարիզաբնակ խնդրոյն կարգադրութիւնը։

ՁՄԻՌՆԻՈՅ ԱՌԱՋՆՈՐԴՆ

Երէկ Ֆ-ի մէկ հեռագիրն արտասպած էինք որ կը ծանուցանէր թէ այս կիրակի օր Զմիւռնիոյ Հայոց եկեղեցւոյն մէջ աղմկալից ցոյցեր տեղի ունեցեր են տեղւոյն Ս. Առաջնորդին դէմ։

Այս դէպքին առթիւ հեռագիր մ'եւս ի Պարիզաբնակաց հասած է։

Վիէնտիկի Մխիթարեանց Աբբահայր Դեր. Իգնատիոս Ալբեպիսկոպոս այս երեկոյ մայրաքաղաքէս կը մեկնի ի Պրինտզի, ուսկից ուղղակի Հռոմ պիտի երթայ։

Պոլսոյ թաղերէն մէկն մէջ անցեալ օր տղայ մը կը մեռնի տարափոխիկ հիւանդութենէ մը, թաղին վարժարանի աշակերտները կը տարուին ի յուշարկաւորութիւն և մինչեւ իսկ մեռեալ մանկան դագաղը նոյն տղայոց վերցնել տալ կ'ուզեն իրը ի պատիւ, և այսպէս դպրոցական տղայոց ամբողջ օրն ի զուր վատնելէ վերջ նոցա կեանքն ալ վտանգի կենթարկեն, բայց բարեբաղդաբար տեղւոյն թաղապետական բժիշկը կ'արգելու. ոչ միայն դագաղն վերցնել այլ և անոր մօտենալն իսկ Ազգ. Կրթական Տեսչութիւնն իմանալով զայս իրողութիւն, որոշեց յիշեալ Թաղ Խորհրդոյն ապ ալարագիրդրիել և պատասխանատու ճանչնալ նաեւ վարժարանաց տեսուչներն ու դասախօսները։ Մինչդեռ այն տեղեկագիր մը ժամոյց երէկ առ Կրօնական ժողովն և խնդրեց որ քահանայից պատուէր արուի, որպէս զի նոքա եւս զգուշանան դպրոցական տղայք տանելէ ի հանդէս յուշարկաւորութեան և հարանեաց։

Կրօնական ժողովն, բան առաջարկութեան Կրթական Տեսչութեան, որոշեց տրմարերակատաս մը վերստին ծանուցանել Խառն ժողովոյ այն որոշումն որով արգէն արգիլուած է դպրոցական տղայոց ներկայ գտնուիլ յուշարկաւորութեան հանդէսներու։

Երէկ հաղորդեցինք Պ. Ռափայէլ Պատկանեանի Աշչէֆտի մէջ տուած լուրն ի մասին Երուսաղէմայ կոսակալ մեծագումար հարստութեան մը։ Ասուսկ Ոխրատոր նամակաց այն մասն որ կը վերաբերի այս գործին։ Ի հարկէ այս լուրն որչափ ալ ուրախաւէտ է, այնքան ալ տարօրինակ կը թուի։ Հաւանական է որ Երուսաղէմատուրը մեկնէ գործին էութիւնը։

Օրէս չորս տարի առաջ հայազգի քաղաքներից մէնի մէջ Բաւ դրէս Դ թատրական վարդապետ, այն մեծ ազդեցիներով արտաքսուած է եղել Երուսաղէմից, Կ. Պոլսից և Էջմիածնից՝ իւր խռովարար, քննու, չարախօս բնաւորութեան և վատաշուք վարքի համար։ Նոյն քաղաքումը եղել է մի անժամանակ հարստասա այրի պառաւ կին։ Տեղացի բարի մարդիկ աշխատել են այդ պառաւի միայնը դէպի այն հակեցնել, որ նա իւր ժառանգաւոր հարստութիւնը (մօտ 250 000 մանէթ) կամէ կամ յոգատ իւր մարդոնի քաղաքին, կամ նուիրէ Էջմիածնի ճեմարանին և կամ վերջապէս ընծայէ Վանի կամ Զէյթունի աղգային վարժարանների։ Ցիշեալ չէջմոյի վարդապետը խեղճ պառաւի միայնը ու բարի դիտաւորութիւնները այսպէս յեղաշրջել է։ «Զիրա որ, ասել է, ճանրմ ճանրմ ասակիզ տաս էջմիածնին. հոնի սարտ վարդապետները այսրը կը թալանեն ու մնեռթ ասահմի մէջ նարա իպր-թօպր չը մնալ։ «Զիրայ որ Վանին և Զէյթունին տաս. աւրայը զաքիթ կ'անին։ Դուն խեղբ ունիս նը ու տատուաձանմաց բան անել կուգես նը «ե՛ա մէկ եռաբնով մարդս. ձեռքով, ե՛ա «ինքդ քու ձեռքովդ պիտի տանիս, էրուստուդեմ ն պիտի տաս էրուստալէմ որ կասեն նը՝ ան Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի կեցած տեղն է հոնէ երկինքը մօտիկ է ապատարդուս։ հոն տարին մէմը «երկինքէն լուս կինէին ու քրիստոնեաներ «ձեռքերուն կերտոնները տտ լուսովը կը «վառին։ հոն ժամին պատին ականջդ դընիս նը՝ արդարներուն հոգիներուն ճաւուլ-ճաւուլ ծանները կը լսես հոնէ խունկին ծուխ, ու նայա ճուղերուն վրան «արդարները նստած են։ հոն օսկի խուցիներու մէջ պոհուած են Գարեգէր Հրեշտակապետն խանմարին փեռուրը, սուրբ «Գալուստին ու սուրբ Արաթինին հրաշագործ մասունքները . . . . . և այսպէս պատմութիւններով ցոյն տտոխման վառել բարբոքել է ոգորմելի գառատար կնոջ տիար երեսակայութիւնը, որ նա տուել է յիշեալ 250 000 մանէթը և ուզղակի գնացել է Երուսաղէմ։ Այս պատմածս 3—4 ամառայանցք է։ (Օգոստոս 7։)

Հայրենասիրէ՛ Հայերս խմանալինք ապրանքս սեւէն, օգտուէսք վաստակէն, բարին չարէն և լաւը վատէն ջոկելու՝ մինչ մեր սուրբ Էջմիածնիը և նոցա հետ միասին մեր ամէն ազգային հաստերը այս անհիմիմ, կիսակործան, թերի վիճակի մէջ կը լինէին։

Աստուած Աստուա՛ծ՝ եկ՛ր ազգային հայրենեաց վրայ պիտի դարձդ, ի խօսելու և գրելու գաղտնի բերաններ և գրիչներ։

Ծանուցինք թէ Ասիական ընկերութիւնն իրր վեց հարիւր կոտր գիրք նուիրած է Ուլնիոյ վարժարանաց։ Ասասկ այս առթիւ Պատր. Դեր. Փոխանորդ Հօր կոչվէ յիշեալ ընկերութեան Տնօրէն Ժողովոյ ատենապետ Մեծ. Յակոբ էֆէնտի Ալիսուն-Տիւրիի ուղղեալ նամակին պատճէնն, որ մեզ հաղորդուած է.

Պատարժան Խորհրդոյդ ամսոյս 23 թուականաւ և 339 համարաւ գրութիւնն, որով կը խնդրուէր Ուլնիոյ վարժարանաց համար բարենպաստակ ընկերութենէդ ըստ ներքսակեալ ցուցակի հայկազեան և հետզհետէ հայկազանի դասագրքերն յունիա հասուցանել պ չուշ ատակն մարմին մը ցոյց տալ, մեծամ գոհունակութեամբ կարգացինք. և փութացանք յանձնարարել Ուլնիոյ տարարաղդ հրիզ լոյ Պատարժան Ծանձնաժողովոյն, որպէս զի նոյն գրագրքերն հետզհետէ յուզարկելու փոխանի, որով թէ բարենպաստակ ընկերութիւնդ իւր գոսկի փափաքանաց լրումը տեսնելով ուրախ կը լայ և թէ յիշեալ տարարաղդ հրիզ ալ և իրենց խանմատեալ թշուառ գաւակունք կը մխիթարուին։

Ցուսալով որ Պատարժան Խորհուրդդ գոհ լինելով մեր այս տնորինութենէն՝ գործադրութեան մասին իսկ հարկ եղած գիւրութիւնները կընձեռէ։

Մնամք աղօթարար

Պարթաբ-ման Փոխանորդ

ԳԷՈՐԳ. Վ. ԻՒԹԻՒՃԵԱՆ

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՀԱՅԿԵՐՈՑԹ Ի ԿԱՑՍ. ՊԱԼԱՏ

Երկուշաբթի գիշեր կայս. պալատն մէջ փառաւոր հացկերոյթ մը տրուեցաւ ի պատիւ իտալական դեսպան Պառոն Պլանի և դեսպանուհւոյն։ Սեղանին ներկայ էին նաև Բարձր. Մեծ-եպարքոսն, Վեսմ. Սայիտ փաշա, Օսման փաշա, Տէվրիշ փաշա, Յակոբ փաշա, Խոսրովն եղբայր Հասան փաշա, Մէհմէտ փաշա, Ֆուատ փաշա, Սիւրէյա փաշա, Մավրոյէնի փաշա, Միւնիր փաշա, Միւղիւրիւս փաշա, Իպրահիմ պէյ, Ղալիպ պէյ և իտալական դեսպանատան առաջին թարգման Պ. Պ. Ա. Վէրնոնի։

Սեղանէն առաջ Վեհ. Սուլթանն ունկնդրութիւն մը չնորհեց դեսպանուհւոյն, ի ներկայութեան Մեծ-եպարքոսին, Արտաքին գործոց Նախարարին և արարողապետ Միւնիր փաշայի, և յոյժ սիրալիր կերպիւ խօսակցեցաւ անոնց հետ։ յետոյ թեւն առնելով զՊիրին Պան ի սեղան առաջնորդեց զնա։

Ճաշէն յետոյ, դեսպանը, դեսպանուհին, Մեծ եպարքոսն, Միւնիր փաշա եւ Պ. Վէրնոնի պատիւ ունեցան մէկ ու կէս ժամու չափ տեսակցելու Ն. Վեհափառութեան հետ։ Այս ունկնդրութեան միջոցին, Վեհ. Սուլթանն առաջին կարգի Օսմանիէ պատուանշան չնորհեց իտալական դեսպանին։ այս առիթէն օգուտ քաղելով դեսպանուհին, չնորհակալութիւն մատոյց ասկեց յառաջ իրեն նուիրեալ Շէֆգադ պատուանշանին համար։ Ն. Վեհափառութիւն Իրեն յատուկ չնորհալիր աղնուութեամբ պատասխանեց առ Տիկին Պան՝ թէ իւր բացակայութեան միջոցին դեսպանատուն լցած եր այդ պատուանշանը, գիտնալով թէ մեծ հաճոյք պիտի պատճառէր ան իւր վերադարձին ի Կ. Պոլիս, ապա թէ ոչ ուելի բարեբաստ պիտի համարեր զինքն իւր իսկ ձեռամբ յանձնելով զայն։

Դեսպանն ու դեսպանուհին իրենց գտած ընդունելութեան համար երախտագիտական արտայայտութիւններով հրաժեշտ առին Վեհ. Սուլթանէն և Բերա վերադարձան պալատական կառքերով և ուղեկցութեամբ խումբ մը հեծելազօրաց։

* * *

Վեհ. Սուլթանն հրաւիրած է զՊառոն և Տիկին Պան այս ուրբաթ գիշեր վերստին կայս. պալատ երթալ ներկայ գտնուելու համար թատերական ներկայացման մը զոր պիտի տայ Պ. Թոգէլէի դերասանական խումբն։ Այդ ներկայացման հրաւիրուած են նաեւ միւս դեսպանք և դեսպանուհիք։

Պ. ՎԱՆՏԷՐՊԻԼԴ

Վեհ. Սուլթանին արտօնութեամբ՝ Պ. Վանտէրպիլդ, իւր կինն և ուղեկիցք՝ ընկերակցութեամբ կայս. թիկնապահ Ահմէտ փաշայի, երէկ այցելեցին Թոփ Դաբուի պալատը, կայս. գանձարանն և նոյն պալատան մէջ գտնուած բոլոր բէօշկերն. յետոյ պահ մը հանգչելու առնելով, ըստ վարելիս ս ժողովրեան, պատուասիրուեցան ծխախոտներով, սուրճերով և օյարաներով։

Ամերիկացի հիւրերն յետոյ պալատական կառքերով այցելեցին նաև Սուլթան Ահմէտի մզկիթն և կայս. թանգարանը։ Այսօր ևս Ցօլմա Պաղչէի պալատը պիտի այցելեն։

Այս գիշեր, ամերիկեան դեսպանատան մէջ հացկերոյթ մը կը տրուի ի պատիւ մեծահարուստ ամերիկացւոյն։

ԹԱՂՈՊԵՏԱԿԱՆ ՇՐՋԱՆԱԿԻՐ

Մահմուտ փաշայի նախագահութեամբ կազմեալ յանձնաժողովոյ տեղեկագիրն ի մէջ այլոց կառաջարկէ որ երմտացոյցի հաւասարակշռութեան համար տարեկան 100,000 ոսկւոյ գումար մ'ալ առնուի թաղապետական շրջանակաց հասոյթներէն։

Մ՝ենդէրէս գիտել կուտայ թէ մայրաքաղաքիս թաղապետական տասն շրջանակները չուրջ 180,000 ոսկւոյ պիւտճէ մ'ունին, որուն 75,000 ոսկին բաց կը մնայ արգէն, հետեւաբար ասոնցմէ 100,000 ոսկի պահանջելը զանոնք բոլորովին անգործութեան դատապարտել կը լինի։

ԱՖՐԻԿԵԱՆ ՏՐԻՊՈԼԻՍ

Հռոմէն կը գրեն թէ իտալական կառավարութիւնը չատ յուզուեր է Աֆրիկեան Տրիպոլսոյ իւր հիւպատոսէն ստացած տեղեկագրերէն ի մասին այխատուութեանց ֆրանսական յանձնաժողովոյն որ պաշտօն ունի Թունուզի սահմանագիծը գծել Տրիպոլսոյ կողմէն։ Այդ տեղեկագիրը կը ծանուցանէն թէ Թունուզի ֆրանսական իշխանութիւնը Տրիպոլսոյ հողերէն մեծ մասը իրենց կողմն անցուցեր են։ Հռոմի դահլիճն որոշեր է այս իրողութիւնն հաղորդել Կ. Պոլսոյ իտալական դեսպան Պառոն Պլանի, յանձնարարելով նմա Բ. Դրան ուշադրութիւնն հրաւիրել։ Կը կարծենք սակայն թէ Տրիպոլսոյ իտալական հիւպատոսն յոյժ չափազանցած է իրերը։ (Սրճանոց)

* * *

Իտալական կառավարութիւնը Պէնկազիի մէջ փոխ-հիւպատոս մը կարգած է, որ Աֆրիկեան Տրիպոլսոյ իտալական հիւպատոսարանին իրաւասութեան ներքեւ պիտի գտնուի։

—Բարիզու այլարհագրական ընկերութեան կողմէ 1887ի հրատարակեալ տետրակին մէջ նշանակուած է թէ կայս. կառավարութեան և Ֆրանսայի միջեւ դաշնագրութիւն մը կընքուած է ի մասին փոխոխան Աֆրիկեան Տրիպոլսոյ սահմանագլխոյն։ Թէ՛ զայս ծանուցանելէ յետոյ, պաշտօնական տեղեկութեանց յենլով կըսէ թէ այդ տեսակ պայմանագրութիւն մը կնքուած չէ բնաւ երկու կառավարութեանց միջև։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ՎԱՐՁՈՒԹԻՒՆ

(Պաշտօնական Աղբ.)

Սարաէվոյ մէջ քաղաքայի քանի մը դէպքեր պատահած լինելով, այդ կողմէն եկող նուագներն հնգօրեայ հսկողութեան պիտի ենթարկուին այն նուագանոցաց մէջ ուր առողջապահական բժիշկ կը գտնուի։

Միւս կողմէ, քաղաքն բոլորովին անհնացած լինելով ի Սկիպիա Մէսիանէն եկող նուագ համար հասատատակ հնգօրեայ քարանտինն նշանակած է և անոր տեղ հաստատած է բժշկական այցելութիւն, ինչպէս կը լինի Սր Իկնայէն եկող նուագ համար։

Այս սրամադրութիւն գործադրելի է դեկտեմբեր 11ն յետոյ մեկնող նուագ համար և այժմ քա անդինա սպասող նուագը պիտի օգտին այս սրամադրութենէ։

Դարատաղ գործակատար Պ. Պարիչ երէկ Բարձր. Մեծ-եպարքոսին և Արտաքին գործոց Վեսմ. Նախարարին ներկայացաց զՊ. Բալամադիչ որ իւր բացակայութեան միջոցին փոխանորդաբար պիտի վարէ գործակատարութեան պաշտօնն։

—Արտաքին գործոց Նախարար Սայիտ փաշա տեղեկանալով որ ռուսական դեսպան Պ. Նէլիտոֆ հիւանդ է, իւր թարգման Միրայել էֆէնտին դեսպանատուն զրկեց և դեսպանին որպիսութիւնն հարցունել տուաւ։

—Պէկիրատէն կը գրեն թէ, Բ. Դրան առաջարկութեամբ յանձնաժողով մը պիտի կազմուի ի մասոյ զբաղելու համար սերպական հողին վրայ Առնաւուտներու ապատակութեան խնդրովն։ Այս յանձնաժողով անձամբ սահմանագլուին երթալով լարար դատած միջոցները ձեռք պիտի առնու։

—Բարիզի աւտրիական դեսպանատան առաջին քարտուղար Պ. Սգէրնէք Կ. Պոլիս փոխադրուած է նոր պաշտօնով և ամսոյս մէջ մայրաքաղաքս պիտի գայ։

—Ցայտնի է թէ չոգեշարժ մեքենայից օրինաց տրամադրութեան համաձայն, որ կը գտնուի Տիւսդորֆի Բ. հատորին մէջ, օսմանեան երկրին օ՛ր և է կողմն հաստատեալ ամէն գործարանատէր պարտի արտօնութեան հրամանագիր մ'ստանալ Առևտրական և Հանրօգուտ չինութեանց Նախարարութենէն։ Այդ Նախարարութիւնն իմանալով որ Սելանիկի գաւառին մէջ հաստատեալ գործարանատէրք ոմանք կատարած չլինելով այս ձեւակերպութիւնն, օրինական արտօնագիր չունին ի ձեռին, խիստ հրամաններ ղրկեց տեղւոյն կուսակալութեան որպէսզի հրաւիրէ այդպիսիներն հպատակիլ հաստատեալ կանոնին։ Այս հրամանին վրայ, ըստ օրինի, իւրաքանչիւր գործարան իւր ունեցած մէն մի կաթսային համար 10ական օսմ. ոսկի պարտի վճարել։ Կուսակալք միանգամայն հրահանգ ընդունած են իրենց իրաւասութեան ներքեւ գտնուող գաւառաց մէջի գործարանաց յատակաձեւը պատրաստելով, յղել յիշեալ Նախարարութեան։ (Առաւ. Լրագիր)

—Կոդէր Լէոնարդ կը ծանուցանէ թէ ծխախոտի Բէժիի տնօրէն Պ. Օպանսս խնդրեր է կայս. կառավարութենէն որ յանձնաժողով մը կազմուի քննելու համար Մալիէի ժողովոյն ու հանրային Պարտուց վարչութեան և Բէժիի ընկերութեան միջեւ կեցած խնդիրներն։

—Ծանուցուեցաւ թէ Պ. տը Հիրշ մտադիր է ասիական երկաթուղեաց մենաշնորհը խնդրել օսմ. կառավարութենէն։ Վիէննայի լրագիր մը կ'ըսէ թէ չկարծուիր որ Պառոն ինք իրեն համար ընէ այդպիսի առաջարկութիւն մը։ Միայն թէ, քանի որ Բանգու

Մեծ. Հայմէր էֆ. ձեռամբ	
Մեծ. Խանձեան Սանտակ էֆ.	20
Ամեն. Երմիեան Հայրիկէ «Սիրաք և Սամուէլ»	օրինակ 100
Մեծ. Բիւզանդ էֆ. Պօղաճեանէ «Գործ. Քերականութիւն Ֆրանս. լեզուի»	5
Վերա. Հայր Մովսէս Վարդ. Ամսէրսոյեանէ «Մարգն»	5
Մեծ. Յ. Յ Պարոնեան էֆ. «Խիկար» Հանդէս	1
Մեծ. Միհրան էֆ. Արիկեանէ «Թրքերէն Նամականի»	2
Մեծ. Արտաշէս էֆ. Գարակէօզեանէ Լուսանկար մը.	

Ի գիտց Հայոց Մաս. Ընկ.
Տնօրէն Ժողովոյ
Ատենապետ Ատենադպիր
Գ. ՁՕՀՐԱՊ Լ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ

ԿԱՒԿԱՍԵԱՆ ՍՈՒՐՀԱՆԱԴԱԿ

Ցայտնի է թէ Ռուսիոյ երբեմն ինքնիշխան բոլոր երկիրներն այժմ կառավարուին վարչական տասանձին տասանձին գրութիւնամբ այսպէս օրինակ Բոլոնիան, Ռուսիոյ Անդրկասպեան երկիրն, Հայաստան Կովկաս, Թուրքեստան, Ֆինլանդիա և Սիպիր։ Պետութեան այսչափ բաժանումներն, «նահանգքոյս ի պանծալին և իրենց մասնաւոր օրէնսդրութիւնները, տեղական և կեդրոնական տասանձին հաստատութիւններն որոց պահպանման համար, բնականաբար անհամեմատ չատ ծախք պէտք է։ Այս՝ այլ պարագայներ ի նկատ ունենալով. կը գրէ Ռուսկի Կուրիէր, «ուստ կառավարութիւնը մտադիր է մի և ընդհանրական օրէնք հաստատել համայն Ռուսիոյ համար։ Այնուհետեւ Ռուսիոյ բոլոր հպատակներն առանց ազգի և կրօնի խառնութեան պիտի ունենան համահաւասար իրաւունք և պարտաւորութիւն։ Իսկ Հրեայք, Գնչուք և Ասիոյ թափառական ժողովուրդք պիտի կառավարուին առանձին օրէնքներով։

—Նովոյէ Վրէմա կը ծանուցանէ թէ Վրաստանի էկզարքութեան մէջ տեղի պիտի ունենան հիմնական փոփոխութիւններ։ Կառավարութեան հրամանաւ Նոր-կայ էկզարքին կը յաջողէ Աստրախանի առաջնորդ Պալլպի։ Էկզարքութեան վարչական փոփոխման հետ միասին պիտի փոփոխուին Կաւկասի բոլոր հոգեւոր դպրոցներու արդի դրութիւնը։ Բաց ատոր Պալլպի ի նկատ պիտի առնու Կաւկասոյ մասնաւորաց ընկերութեան և հոգեւորական անութեան գործունէութիւնը։

—Պաքուէն կը հեռագրեն ռուս լրագրաց թէ ահագին հրդեհ ծագեցաւ նաֆթային գործարանաց մօտ, այն տեղն ուր կը հսկին նաֆթի աւելցուկներն։ Հրդեհի բռնկումէն ասանեցան նաֆթային գործարանք մինչեւ երկու վերստ տարածութեամբ։ Հրդեհն, որ սեւեց քառասուն ութ ժամ, վերջապէս մարեցաւ ալագի միջոցաւ։

—Երեւելի հնագէտ Արիկ, որ ի գործակ հետազօտութիւններ հրատարակած է Կաւկասի վրայ, իր մահուանէ յետոյ մնաց։ է չատ անտիպ գրութիւններ նմանապէս Կաւկասի մասին։ Նշանաւոր կը ծանուցանէ թէ ի մասոյ պիտի հրատարակուի Արիկի այդ բազմանոյ եւ անմահ գործն։

ՄԵԾ ՋԱԿԱՏԱՄԱՐՏ

ՅԱՒԻՍԳԵՐԼԻՑ

ԾԱՂԹԱՆԱԿ ՆԱՔՈԼԵՈՆ ՊՈՆԱԲԱՐԹԻ

(1805 Դեկտեմբեր 2)

Տասնեւիններորդ դարու զինուորական ամենէն մեծ հանճարոյն տարած փառաւոր ու մեծապանծ յաղթանակաց մէջ ամենէն հռչակաւորն է այն՝ որ տեղի ունեցած է աստի 82 տարի առաջ յԱւսդերլից՝ զոր անմահացուցած է ժամանակիցց պատմութիւնն՝ իբր գլուխ Պոնաբարթի ռազմագիտական հանճարոյն և է իրաւացի հպարտութիւն Ֆրանսայի զինուորական տարեգրութեանց։

Սկսելէ առաջ սոյն նշանաւոր ճակատամարտին նկարագրութիւնը, թող ինձ ներէ յարգելի ընթերցողը, տանիլ զինքն դէպքերու այն շրջանն յորս առաջին անգամ Պոնաբարթի տես կուգայ պատմութեան թատերաբեմին վրայ։

Տասնեւութերորդ դարու վերջին չորջանին մէջն ենք։ Ֆրանսա՝ Մեծ Յեղափոխութեան կրակին ու արեան մէջ կը թաւալէր, տարաբաղդ մի թագաւոր, Լուի ԺԶ. զոհ կ'երթար այս ահաւոր փոթորկին, քաղաքական անթիւ կուսակցութիւնք՝ միմեանց դէմ զինուած կը խորտակեն զիրար և կը քանդեն կառավարական ամէն հին կարգ ու հաստատութիւն։ Այս ներքին քաքայումներէ օգուտ քաղելով՝ Ֆրանսայի թշնամի տերութիւնք անընդհատ պատերազմներով ու յարձակումներով նորա գոյութեան կ'սպառնան։ Իրաւ է թէ մի քանի անուանի զօրապետներ՝ Փիշկրու, Սէն-Սիռ, Տրզէքս, Տիւմուրիէ արիաբար կը մարտուին թշնամեաց դէմ և չատ տեղեր յաղթութիւններ կը տանին՝ սակայն անկարող կ'ըլլան Ֆրանսայի ճակատագիրը ճշդել։ Ահա այս դժուարին ճգնաժամուն մէջ կը գտնուէր Ֆրանսա երբ առժամեայ կառավարութիւնը (Directoire) 1796 մարտ 26ին զՊոնաբարթ՝ քսանվեց տարեկան Ֆորսիքացի կրակոտ և փառասէր երիտասարդն (յայնժամ գնդապետ մի հեծելազնդի) Իտալիոյ բանակին հրամանատար կարգեց՝ մեծամեծս ակնկալելով անկից։ Պոնաբարթի իրեն յանձնուած պաշտօնն ամենայն յաջողութեամբ ի կատար կը հանէ։ Անմիջապէս կը կազմաւորէ բանակն և սրտապնդելով զանի կը վազէ Լիտալիա և զարնելով Աւստրիոյ ու Փիէմոնդէի դաշնակից բանակն՝ հաղթութեան կ'ստիպէ այս վերջնոյն թագաւորն։ Ապա կը մտնէ ի Լոմպարտիա և անտի ևս վանելով Աւստրիացիքն՝ յաղթանակաւ կը մտնէ ի Միլան։

Պոնաբարթ այս առաջին հաչուն Աւստրիոյ հետ մաքրելէ վերջ՝ պահ մը ալ կը տեսնուի Անգլիոյ հետ և նորա ձեռքէն կ'առնու իր հարենի երկիրը Ֆորսիքա կղզին։ Այսպէս յաղթանակէ ի յաղթանակ անցնելով Պոնաբարթ կը վերադառնայ յԻտալիա, Մանթուա ու Վենետիկ քաղաքաց կը տիրէ և կ'ըստիպէ Վիէննայի ճամբան բռնել, միևնոյն ժամանակ իր Հոչ և Մօռոյ զօրավարներն ալ կը մտնեն ի Գերմանիա։ Այս սպառնալից վտանգին առաջ կը դողդղի համօրէն գերմանական աչխարհն և Ֆրանչիսկոս Բ. կայսրն՝ այս նոր Անիբալի արշաւանքէն սարսափահար՝ հաշտութիւն կ'առաջարկէ։ Պոնաբարթ յանձն կ'առնու և 1797 հոկտ. 17 Լոմպարտիոյ Քամփօ-Ֆորմիօ քաղքին մէջ կը կնքուի այն նշանաւոր դաշնագիրն որով Աւստրիա կը հրաժարէր Պելճիոյ և Լոմպարտիոյ վրայ ունեցած գերիշխանութենէն և Հռենոս գետը Ֆրանսայի և Գերմանիոյ սահման կ'որոշուէր։ Յաջորդ տարին (1798) Պոնաբարթ 40 հազար զօրօք և Քլէպէռ, Տրզէքս, Քաֆարէլ (1), Պէռթիէ, Մառմոն և այլ անուանի զօրապետաց հետ մայիս 19ին ճամբայ կելնէ Թուլոնէն յԵգիպտոս։ Յունիս 12ին՝ փոքր տարբերութեամբ մը Մալ Ֆան Անգլիացւոց ձեռքէն կ'առնու։ Յուլիս 1ին Փարաւոնաց երկիրն ոտք կը կոխէ և հետեւեալ օրը՝ յաղթանակաւ կը մտնէ յԱլէքսանդրիա և ի Ռաշիտ։ Նոյն ամսոյ 21ին նշանաւոր յաղթութիւն մը կը տանի Բրգանց մօտ՝ որոց վրայէն, ինչպէս կ'ըսեր ինք, քառասուն դարեր զՊիրամասցիս կը դիտէին։ Մի քանի օր յետոյ Տրզէքս Դահիրէի կը տիրէ՝ մինչդեռ մի ևնոյն ժամանակ Նէլսոն Անգլիացի անուանի ծովակալն Ապուքիրի մէջ ֆլբանական նաւատորմը կը չարչարէր։ Պոնաբարթ դէպ ի Վերին-Եգիպտոս յառաջանալով՝ Սէտէմօնի քով Մէմլուքներու դէմ փառաւոր յաղթութիւն մը կը տանի և անտի կը վերադառնայ դէպ ի Տէլտա, Թողով Եգիպտոսի կառավարութիւնը Քլէպէռի՝ որ քիչ յետոյ վատութեան մը զոհ կ'երթայ և նորա ապիկար յաջորդը Մէնու՝ ամօթալի դաշնադրութեամբ մը Եգիպտոսը կը յանձնէ Անգլիացւոց։ Պոնաբարթ՝ որու բանակը սուրբ ու ժանտախտ արդէն մեծապէս տկարացած էր, Եգիպտոսէն ելնելով Սուրիոյ վրայ կը բարձ։ Հոն օսմանեան զինուց չկարենալով տոկալ՝ կը թողու Աբեւի պաշարումն ու ճամբայ կ'ելլէ դէպ ի Ֆրանսա։

Պոնաբարթի զինուց անյաջողութիւնը, Ֆրանսայի մէջ տիրող ներքին տնտեսական ու քաղաքական տագնապը՝ վերստին հոգի կուտայ Իտալիոյ իշխանաց ու Եւրոպիոյ թագաւորաց որք վրէժխնդրութեամբ վառուած՝ կ'պարհամարէին ամէն դաշնագիր և կը պատրաստուին վերստին զէնք առնուլ Ֆորսիքացի առիւծին դէմ։ Այս սպառնալից վայրկենին՝ Պոնաբարթի կարգակնեան կը հասնի Ֆրանսա ուր կ'ընդունուի թնդանօթաց գոռումով և իր հարենակցաց ուրախութեան անհուն աղաղակներով։ Պոնաբարթ օգուտ քաղելով այս համակրական ցոյցերէն՝ նոյեմբեր 19ին հանդիսաւորապէս կ'երդնու պաշտպանել Հանրապետութիւնն և կը խոստանայ իր թուրը վարչութեան ծառայութեան նուիրել։ Բայց վերջապէս չէր կրնար իր փառասէր ոգին ընդ երկար սանձել իր մէջ։ Արդէն իր բռնած երկդիմի ընթացքն ու միապետական ձկտումներն սկսած էին կասկածներ զարթուցանել։ Մի քանի անձնուէր Հանրապետականք սկսան Բռնաբար, Քրմոնել, Կեռ կոչել զինքը։ Սակայն Պոնաբարթ առ օչինչ կը դրէ այս բոլոր ցոյցերն ու սպառնալիք և ամէն միջոց ի գործ դնելով կը յաջողի՝ ի շնորհս իր բաղմաթիւ համակրողաց և աղդեցիկ կուսակցաց՝ տապալել Վարչական իշխանութիւնը և հաստատել Հիւպատոսութիւն (Consulat)։ Պոնաբարթ օր լաւ կը ճանչէր իր հարենակցաց հոգին ու տրամադրութիւններն՝ սկսաւ իր լուծը քաղցրացնել և մեծապէս հոգ տանիլ ժողովրդեան բարեկեցութեան ու ներքին բարօրութեան։ Ամբան երկար տարիներէ ի վեր քաղաքային արիւնալի պատերազմաց թատր և անիշխանութեան ասպարէզ դարձած Ֆրանսան՝ երբ տեսաւ Առաջին հիւպատոսին օրով երկրին մէջ տիրած խաղաղութիւնն ու բարօրութիւնը՝ տակաւ տեղի տալ սկսաւ և սակայն այն ազատական սկզբունքներն՝ որոց համար արեան հեղեղներ հոսած էին՝ մեռա՛ն իւր սրտին մէջ։

Մինչդեռ Պոնաբարթ այս ներքին բարեկարգութիւններով զբաղած էր, Աւստրիա ուզելով իր կորուսած երկրներուն վերստին տիրանալ և խոնարհեցնել իր ահաւոր դրացին, մեծ բանակաւ Լոմպարտիա իջած և գրաւած էր մի քանի կարեւոր կեդրոններ։ Իսկ այս վտանգին՝ Պոնաբարթ անմիջապէս անհամար զօրօք ու թնդանօթներով ճամբայ կ'ելնէ դէպ յԻտալիա և իրր նոր Անիբալ՝ կ'անցնի Ալպանները, Լոմպարտիա կ'իջնէ և կը գտնէ Աւստրիոյ բանակը Բօի դաշտերուն մէջ։ Ֆրանսայի հիւպատոսը ժամանակ չ'թողուր իր թշնամւոյն, փայլակի նման կը նետուի նորա վրայ, կը չարչարէ նորա զօրութիւնն և հետզհետէ կառնու Միլան, Փանիա, Փիաչենցա, Նովառէ, Բէռամոնա ու Պէռկամօ քաղաքները։ Կը գրաւէ նոյնպէս Ճենովան և մի քանի օր յետոյ 14 յուլիս 1800 Մառէնկօի մօտ Աւստրիացւոց դէմ նշանաւոր յաղթանակ մը տանելով՝ վերստին կը տիրանայ բովանդակ հիւս. Իտալիոյ։ Այսպէս Աւստրիա երկրորդ անգամ կը խոնարհի հաշտութեան որ կը կնքուի ի Լիւնէվիլ (Ֆրանսա) որով Աւստրիա Ֆրանսայի կը թողուր Պելճիքան, Ավինեօնի և Նիցցայի կոմսութիւնները, Սավոյայի դքսութիւնն և Մոնաբոյի իշխանութիւնն։ Այս առթիւ Անգլիա եւս ճարահատեալ՝ կը պարտաւորի Ամիէնի դաշնագիրը կնքել և պաշտօնապէս ըզՊոնաբարթ ընդունիլ՝ իբրեւ առաջին Հիւպատոս Ֆրանսայի։

Ահա այսպէս Պոնաբարթ բազդին և իր զինուց յաջողութեան հետ նիզակկցելով՝ կը բարձրանար իշխանութեան և փառաց աստիճաններէն վեր և քայլ մը միայն մնացած նորա կատարն հասնելու համար։ Իրաւ է թէ այս մեծ մարդը բռնական միջոցներու կը դիմէր, այլ չատ անգամ ալ ժողովրդեան սէրն ու համակրանքն ունէր իր փառասէր խորհրդոց իրագործման միակ և զօրեղագոյն միջոց։ Իր Հիւպատոսութեան պաշտօնին մէջ կայսրութիւնը պատրաստեց։ Ընկճեալ ու յաղթահարուած ազգ մը՝ յաղթանակէ ի յաղթանակ առաջնորդեց, հաստատարանութիւններ բացաւ, խմբագրեց օրէնքներ, քաջալերեց հանճարն ու արժանիքն, ի մի բան հանդիսացաւ մեկենաս ամէն կարգի մտաւոր ու նիւթական յառաջդիմութեանց։ Եւ այս բաւ էր արդէն որպէս զի Ֆրանսայի ժողովրդեան կուռքն ըլլար և ուղէր կայսրութիւն։

Համոզուած այս ճշմարտութենէն՝ Պոնաբարթի նախ ց'կենաս Հիւպատոսութիւն խնդրեց։ Մերկայոտ և ժողովուրդ հաւանեցան առ այս։ Վերջապէս 1804 մայիս 14ին Մերկայոտին, երկու հիւպատոսաց և ժողովրդեան երեք միլիոն քուէով Պոնաբարթ հրաչակուեցաւ ժառանգական կայսր Ֆրանսայի՝ Նաբոլէոն Ա. անուամբ։ Ճշմարիտ հանրավարական մը միայն, կոմս Քառնօ (1), աղդուապէս բողոքեց այս ընտրութեան դէմ և սակայն իր ձայնը չեղաւ լսելի։

Աւելորդ է ըսել թէ եւրոպական տերութիւնք մեծ մտահոգութեամբ կը դիտէին Պոնաբարթի այս աստիճան զօրանալն, այնու մանաւանդ զի ա՛լ ևս նորա փառասիրութիւնը սանձ ու սահման չպիտի ունենար և թէ Եւրոպա պիտի դառնար մշտնջենական պատերազմ ապարէզ։ Անգլիա այս ընդհանուր գժգոհութեան առաջին նշանը կուտայ և պատրաստելով թէ Ամիէնի դաշնագիրը ճնշման ներքև ընտրագրած է՝ կը մերժէ Մալթան Ֆրանսայի վերադարձնել։ Այս կ'ըլլայ շարժառիթ եւրոպական ընդհանուր և երկարատեւ պատերազմաց։ Նաբոլէոն կը հասկնայ իր դրացւոյն դիտաւորութիւնն, ուստի կը խորհի ժամանակ չը թողուլ անոր և իր հիանալի ճարտարութեամբ՝ անմիջապէս 150,000 զօրաց բանակ մը կը հաւաքէ ի Պուլոնիա և բազմաթիւ նաւերէ տորմիղ մը կազմաւորելով կը պատրաստուի Անգլիա անցնել և չանթահարել Ալպիոնի զաւակուէն՝ երբ լուր կ'առնու թէ Նոր իսկ Անգլիոյ դրդմամբ հիւսիսային և կեդրոնական տերութիւնք իր դէմ ահաւոր նիզակակցութիւն մը կազմած դէպ ի Հռենոս կը յառաջանան։

ԱՒՍԴԵՐԼԻՑ

Պոնաբարթի դէմ նիզակակցող տերութիւնք էին Աւստրիա, Ռուսասան և Շուէտ։ Իսկ Անգլիա ծովու վրայ պիտի գործէր։ Դաշնակիցք իրենց զօրութիւնը չորսի բաժնած էին։ Շուէտական ու ռուսական բանակ մը Հանովրէն յառաջ պիտի խաղար դէպ ի Ֆրանսա, աւստրիական հետեւակազօրքը ռուսական հեծելազնդի մը հետ Դանուբի հովիտը պիտի բռնէր, աւստրիական ուրիշ բանակ մը Լոմպարտիա պիտի իջնէր, Ռուսք, Նաբոլիթէնք և Անգլիացիք հարաւային Իտալիէն պիտի յառաջանային։ Նաբոլէոն այս ահարկու զօրութեան առաջ՝ բնաւ չկորուսեր իր պաղարիւնութիւնն։ Անմիջապէս 160,000 զօրաց բանակաւ մը Հռենոսը կ'անցնի։ Իր անուանի զօրապետներն էին Պէռնատոթ, Տավու, Նէյ, Սուլ, Տիւմոն Լան, Օժրէռ, Մառմոն որոց կը յանձնէ բանակին առաջապահ գունդն և տիրելով այլ և այլ կէտերու՝ յաղթանակաւ կը միանայ Տավուի։

Ռուսաց այս բաւական բանակը՝ ամէն կողմէ հալածական՝ սառած լիճ մը միայն կը գտնէ իր առջեւ իբրեւ արահետ փրկութեան։ Յաղթականն այս ալ չատ կը տեսնէ և անմիջապէս կը հրամայէ որ թնդանօթներով խորտակեն սառնամանիքն։ Այսպէս 15,000 Ռուսք սառած չուրը կ'ուներան իրենց գերեզման։ Անդլիա զօրավարն ևս յաղթական կելնէր աչ թեւին վրայ և արշաւարհելով թշնամւոյն հեծելազօրաց գերմարդկային ճիգերը՝ Միւռայի հետ ի փախուստ կը դարձնէր Բագրատիոնի հեծելազունդը։

Երբ Նաբոլէոն վճռական և կատարեալ յաղթանակին աւետիսն առաւ՝ դառնալով իր զօրաց հետեւեալ խօսքերն ուղղեց. «Զօրակա՛նք, գոհ եմ ձեզմէ։ Այս յաղթութեամբ ձեր արժանեգործներն անմահական փառաց պճնազարդեցիք։ Երբ վերադառնաք ի Ֆրանսա, բաւ է երբ ըսէք միայն՝ — Աւսդերլիցի զինուոր մ'եմ, որպէս զի մատանիչ ընելով ձեզ ըսեն — Ահաւասիկ քաջ մը։»

Այս ճակատամարտին մէջ դաշնակիցք 40,000 մարդ կորուսին՝ մեռեալ և վիրաւոր, 10,000 գերի և 200 հրետանի։

Աւստրիոյ կայսրն հետեւեալ օրը Յաղթականին ոտքն եկաւ և նոյն ամսոյ 26ին Փրեզբուրկի մէջ խաղաղութեան դաշն գրաւ։ Այս դաշնագրութեամբ Աւստրիա Ֆրանսայի կը թողուր Դալմատիոյ և Ալպանիոյ գաւառները, Վենետիկի հասարակապետութեան բազքներն զնաբոլէոն իրենց թագաւոր կը ճանչէին, և Պաւերիայի ու Վիւրթեմպերկի կայսրնտիրները կը հաստատուէին իրենց թագաւորութեան մէջ։

Այսպէս վերջացաւ Աւսդերլիցի նշանաւոր ճակատամարտն որ Նաբոլէոնի տարած յաղթանակաց ամենէն յիշատակելին և ամենէն փառաւորն եղաւ։ Աւսդերլից՝ Նաբոլէոնի և իր զինուորաց փառաց դափնին հիւսեց։ Այս անունը Ֆրանսայի զինուորին համար ա՛լ եւս հմայիչ բան մ'ունեցաւ իր մէջ։ Մարդուայի պատերազմին բանի մը վարկեան առաջ, արեւն իր բովանդակ պայծառութեամբ կը փայլէր երկնից հորիզոնին վրայ։ Նաբոլէոն իր զօրաց դառնալով կ'ըսէ. «Զօրակա՛նք, ահա Աւսդերլիցի արեւը» և այս մի քանի բառեր բաւական կ'ըլլան ամբողջ բանակին եռանդն ու հայրենասիրութիւնը վառելու։

ԳՐԻԳՈՐ ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ

Ա Զ Դ

Հասարակութիւնը գոհութեամբ պիտի իմանայ թէ Պ. ՏԻՄԷԴՐԻՈՍ ԲԱԲԱԿԻՐՈՒ, որ հինգ տարի չարունակ այնքան ա.անչելապէս վարած է Վենետիկի փոքրցի կեդրոնական ֆաբէնբրատեանը, նոր հաստատութիւն մը բացած է Բերայի մեծ փողոցին մէջ որ կը կոչուի Նոյնպէս

ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ԳԱՐԵԶՐԱՏՈՒՆ

Պ. Տ. Բարակ օրկիու, իր վայելած վստահութենէն քաջալերեալ, ծանր զոհողութեանց տակ մտած է՝ կարելի եղած փայլն և չուքը տալու համար իր հաստատութեան։ Պ. Բրոքչի գերմանական հին գարեջրատան տեղւոյն վրայ կառուցեալ, կեդրոնական Գարեջրատունը կը բաղկանայ գեղանայարկ մը և երկու յարկէ։ Ներս մտած ատենդ կայ ընդարձակ սրահ մը, պարտէզ մը և ճաշարան մը։ Առաջին յարկը կը բաժնուի բազմաթիւ չքեղ սրահներու։ Երկրորդ յարկը փոխարինած է Բերայի Մեծ փողոցին վրայ նայող գեղեցիկ դարատանի մը։ Այս հիանալի հաստատութիւն անշուշտ ժամանցավայր պիտի լինի գեղեցկին և հանգիստը սիրող անձանց։ Այցելուն պիտի հաճոյանի կարասեաց վայելչութեան, սպասաւորաց քաղաքավարութեան վրայ՝ որք քանի մը լեզուներ կը խօսին, ինչպէս նկարագրեալ ընտիր տեսակին վրայ։

Ցերեկուան և գիշերուան ամէն ժամուն ամէն տեսակ ճաշ, Ֆրանսական, գերմանական կամ հունգարական եղանակաւ։ ամէն տեսակ ըմպելիք, ամէն տեսակ աղանդեր։ Բաց ատոր ընթերցասրահ մը կայ մայրաքաղաքիս և Եւրոպիոյ գլխաւոր լրագրերով։

1327 3—13

Ա Զ Դ

Խափանեալ Մ...ալ զաւեշտաթերթի արտօնատէր Գէորգ էֆէնտի Այվազեան՝ Մխիթարեան ընտիր ձեռագիր և օճառ, Թէնոտոսէն պատուական գինի և Իզմիրէն ընտիր օղի բերել տուած է, և ածան գնով կը վաճառէ Ղալաթիա Բէնչէնպիէ բազար, Իփսի խան։

Մինչեւ ցարդ Այվազեան էֆէնտիի յիշեալ վաճառատունը գիտցող յոյժ գոհ եղած են ապրանաց ընտիր տեսակէն և գնոց չափաւորութենէն։

Այս օրերս լաւագոյն ապրանքներ հասած են։ 1318 6—15

Գ. ՁՕՀՐԱՊԵԱՆ
Կ. Պոլսոյ Հայոց Մեծ Դպրոց
Դ. ՁՕՀՐԱՊ

ԻԼԱՎԷԻ ՍԱԼՆԱՄԷ

1888 ...

(Իլավէ · Եվլէնվէք Փաղը)

Սանիպի ՅԱԿՈԲ ԲԱՐՊՈՒԻԳՅԵԱՆ

Կը վաճառուի բոլոր հայ գրավաճառաց և լրագրավաճառաց քով, և Պոլիս, Պահչէ-գարու, Ջրամասան Պօղոս և Յակոբ ազգայնոց խանութը։

1329 Գին 60 փարա 1—3

ԻԼԱՆ

ՕՐՄԱՆ ՎԷ ՄԷԿԱՏԻՆ ԻՏԱՐԷԻ ՈՒՄՈՒՄԻՑԵԱՒ

Թօգատ գալիսանէսի մէվմուտանան 15 պին գէյլի ճէտիտ նիհասոյ խալիսին պէհէր գէյլի ճէտիտսինէ 5 ½ զրշ. մահալինճէ թալիպ զուհուր եմտոնիկինէն մէգքիր էլ մէրգատար նիւհասէն պէտէլի բէյտինէն գա խանէ սանարզնան իթա օլունմագ վէ Թօգատտա մէհսիմ իսիմէք չարթը իլէ միւգայսէտյէ վաղ օլունարզնտան, Փիյաթը մէկքիւրէյէ զամմ իլէ իշթիրարնա թալիպ օլանլարին քեռնունի էվվէլին 26ընճի ճուտա իրթէսի կիւնիւ գարարը գաթիսի վիրիլէճէկինտէն վէ իրթէսի կիւնիւ տախի թէգարրուր իսէճէք ֆիյաթընտան եիւզտէ պէշ թէնզիլի գապուլ օլունաճաղընտան, իթասընա թալիպ օլանլարին մագամը Սէրասքէրի լէվազիմաթը ումումիյէ տահրէսինէ կէլմէէրի իլան օլունուր։

30 Թըշրինի սանի 1887 1351
Նո 21 2—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍԿԷՐԻ

Ֆապրիգաի հիւմայունէրը իչին միւպարեա օլունաճագ եէտի պին քիլօ թամ երգանմշ Անատոլու գրրգրմ նարաղրբնէն պէհէր գէյլի ճէտիտ ան եէտի պուչուք զուրուչա թալիպի էօհտէպինտէ օլուպ բեռնունը էվվէլին իբրինճի կիւնինէ գատար պէհէր կիւն միւնագասը իճրա օլունարագ մէգքիւր կիւնտէ գարարը գաթիսի վիրիլէճէկինտէն վէ իչինճի կիւնիւ տախի եիւզտէ պէշ թէնզիլի գապուլ օլունաճաղընտան, իթասա թալիպ օլանլարին մագամը Սէրասքէրի լէվազիմաթը ումումիյէ տահրէսինէ կէլմէէրի իլան օլունուր։

30 Թըշրինի սանի 1887 1351
Նո. 20 2—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍԿԷՐԻ

Նիզամիյէ իտարէսինտէ պուլունան ֆապրիգալար իչին միւպարեա օլունաճագ վէ գարարը վիրիլէճէկի իլան գրլրնան մալիսէլ մէգտար Էրէյլի մատէն բէօմիւրինին բեռնունի էվվէլը բումինին իբրինճի չարչէնպէհ կիւնիւ գարարը գաթիսի վիրիլէճէկինտէն վէ իրթէսի կիւնիւ տախի թէգարրուր իսէճէք ֆիյաթընտան եիւզտէ պէշ թէնզիլի գապուլ իսրիլէճէկինտէն, իթասընա թալիպ օլանլարին մագամը Սէրասքէրի լէվազիմաթը ումումիյէ տահրէսինէ կէլմէէրի իլան օլունուր։

28 Թըշրինի սանի 1887 1348
Նո. 17 3—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍԿԷՐԻ

Նիզամիյէ իտարէսինտէ պուլունան ֆապրիգալար իչին միւպարեա օլունաճագ վէ գարարը վիրիլէճէկի իլան գրլրնան մալիսէլ մէգտար Էրէյլի մատէն բէօմիւրինին բեռնունի էվվէլը բումինին իբրինճի չարչէնպէհ կիւնիւ գարարը գաթիսի վիրիլէճէկինտէն վէ իրթէսի կիւնիւ տախի թէգարրուր իսէճէք ֆիյաթընտան եիւզտէ պէշ թէնզիլի գապուլ իսրիլէճէկինտէն, իթասընա թալիպ օլանլարին մագամը Սէրասքէրի լէվազիմաթը ումումիյէ տահրէսինէ կէլմէէրի իլան օլունուր։

30 Թըշրինի սանի 1887 1352
Նո. 20 2—3

(1) Ֆրանսական արդի նախագահական ու նախարարական տոմարին անուանի հեղինակներէն մէյն՝ Բոմի ուէլի պատն է որ՝ հիմնարկ՝ ս աջակցեցաւ Պոնաբարթի՝ Ալեքսանդրիոյ ու Ռաշիտի պատերազմաց մէջ և մեռաւ պաշարման ատեն։

(1) Ֆրանսական Հանրապետութեան արդի նորընտիր նախագահին՝ Սատի-Բառնոյի պապը։

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍԷՔԻՐ

Կիրիա վէ Թարապուս ֆըրգալէրի իլէ Պէնկազի իչին միւպարէա օլունաճաղը էվվէլճէ իլան գելընան մալիւմ էլ մըգտար արբա վէ երդ վէ տագիգին բեանունը էվվէլը ըումինին իքինճի չարչէնպիհ կիւնիւ գարարը գաթիսի վիրիլէճէկինտէն վէ իրթէսի կիւնիւ տախի թէգարրուր իտէճէք ֆիյաթլէրտէն եիւզտե պէշ թէնգիւի գաղալ իտիրէճէկի ճիհէթլէ, իթաարնա թալիպ օլանլարընը մագամը Սէրասկէրի լէվաղիմաթը ումումիկէ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

28 Թշրին սանի 1887 — 1349
Նո. 18 — 3—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍԷՔԻՐ

Թահնիրէ իտարէսինտէ միւթէրաքիւմ օլուպ էսանը նագաէն վէ բէչինէն ալընարագ վիրիլմէք իւզրէ ֆիրուլթի օլունճագ օլան իքի եիւզ պէշ գըյէ գալընը վէ եիւզ պէշ գըյէ իսճէ քէբէկին բեանունի էվվէլը ըումինին իքինճի չարչէնպիհ կիւնիւ պիր միւգաեէտէ գարարը գաթիսի վիրիլէճէկինտէն, իչթիրանը թալիպ օլանլարընը մագամը Սէրասկէրի լէվաղիմաթը ումումիկէ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

28 Թշրին սանի 1887 — 1350
19 — 3—3

ՔՕԱՆ ՏԱՐՈՒԱՆ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆ

ԲՈՒԺԱԿԱՆ ՀՐԱՇԱԼԻ ԱՐԴԻՒՆՔՆԵՐ

ՀԱՆՔԱՅԻՆ ՋԱՒԻՐ ՁԻԹԼԻԻ

(ՄԱՐԶ Ի ՊՐՈՒՍԱ)

Պիւրպանար պը Մ—ովով

1304 Սէֆէր 11 Թուական կայսերական իրատէով արտօնեալ—Վարծատրեալ Բարիզի, Վիէնայի, Լոնտոնի, Ֆիլատէլֆիայի, Ռնվէրսի, Ֆրանքֆորդի ցուցահանդէսներէն։

Զիթլիի ջուրն, որ Արեւմուտքէն եկող հանճարաշունչներէն գերազանց է, շիշերու մէջ կը գրսի ընդ հոկոյսներու համար Տր. Արիկեանի, պատուիրակի ի գրիստոս առաքեալական վանեն նեռնարարին։ Մէջն մի եղէլէք կրեար է քնիչ բժիշկին ստորագրութիւնը։ Հատարակութիւն մը մերձեցու է այն ամէն շիշերն որք չեն կրեր Պատութեան այս երաշխաւորութիւնը։

Այս հանքաւորին յաջողութիւնն ապահովել է մարդասիրական խոզոփանին և լեարդին հիւանդութեանց մէջ, աւանգրատի եւ յոյացուցի մէջ, շաքարախտի և փտութիւնի խոմութեանց մէջ։

Զիթլի շատ ախորժահամ հանքաջուր մ է, սեղանի համար պատուհասնջուր մ է եւ շատ օգտակար է այն պարագային յորում ջուրերը վարակեալ են հանճարակ հիւանդութեանց ատեն։ Իրենց առաջութեան հոմխանձախնդիր ամէնքը ջրշիշերու, Պէնտրու եւ այլ ուրերէն նախասիրեցէք Զիթլիին։

Զիթլիոյ կը գտնուի մարսողութիւնն և կը վանեցնուցի սիւռ բորը պնչանոնները։ Շատ օգտակար է նաեւ այն պարագային երբ պիտանավոր սնունդ մտնելու կարի է կրնալ։

Զիթլիի ջուրը շաբաթն երկու անգամ կը գրկուի արբելն, այնպէս որ գրեթէ է վատոյ ընդել թագամ վիճակի մէջ գանել զայն ի մեներանցս։

Կ՝ Պոլսոյ մէջ կը ծախուի ի կեդրոնատեղին Ընկերութեան, 15, Ճէլալ Պէյ խան, եւ ի Մասնաճիւղս՝—Ռեար, Գ. Ալիբրանտի, դ եղբարն Տէլլա Սուան, 169.—Պոլիս, Պ. Մէկիքի, դ եղբարնճան, 24, Նէնի ճամի փողոց.—Ֆ. Թէրզիման, դ եղբարդ, Ճղալ օղլու, Պարարական դ եսպանատան մօտ — Աշքիպալ, դ եղբարդ ի ՎէգնէՃիէր.—Ղալաթիա, Պ. Մավրոգօ. վաճառական, Մաքթրի փողոց, 34.—Պէշիքթաշ, կեդրոնական դ եղբարն—Թէրեա, Պ. Ալիբրանտի, դ եղբարն Տէլլա Սուան, 169.—Պոլիս, Պ. Մէկիքի, դ եղբարնճան, 24, Նէնի ճամի փողոց.—Ֆ. Թէրզիման, դ եղբարդ, Ճղալ օղլու, Պարարական դ եսպանատան մօտ — Աշքիպալ, դ եղբարդ ի ՎէգնէՃիէր.—Ղալաթիա, Պ. Մավրոգօ. վաճառական, Մաքթրի փողոց, 34.—Պէշիքթաշ, Սադ ամբարի Նուրբարայ, դ եղբարդ։

Պարապ չիշերը եւ կանոնին։

1054

Յ. ՄԱՏԹԷՈՍԵԱՆ

Ի ԱԶՄԱՏՈՒՈՒՆ

Ի ՊԱՅՍԱԼ ՀԱՄԱՐ

ՖԻՐՆ ԱՆՁՐԵԱՐ ԵՕՅՈՒՇՈՒՆ Կ. ՊՕԼԻՍ

Սոյն կազմատան մէջ կան Եւրոպական նորընտիր և կատարելագործեալ մեքենաներ որոնցմով կը կազմուին և կը յօրինուին

ԶԱՓԱԻՈՐ ԳՆԵՐՈՎ

ԳԻՐՔԵՐ գեղեցիկ և հաստատուն

ՏՈՒՍԱՐՆԵՐ, վաճառականական եւ

ԱՑՑՆՏՈՄՆԵՐ, խիստ մաքուր և բնական։

Ցանկասիրաց դիւրութեան համար կազմատուն ունի իրեն կցորդ վաճառատուն մը թիւ 27 Ֆինճանճիլար-Եօղուշը, ուր կ՝ընդունուին յանձնարարութիւնք և ուր կը վաճառուին նաեւ գրագրական ամէն տեսակ պիտոյք, ընտիր թուղթ, գիր, տուփեր, պայուսակ, գրպանակ եւ ն.։

736

Արտօնատէր Ս ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ

L'AVENIR DES FAMILLES ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՏԻ ՖԱՄԻԼ

ԸՆՏԱՆԵԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱՅՆ

Ապահովագրական Փոխադարձ Ընկերութիւն՝ Դրամագլուխ վերակազմեալ 1880 ի Կրկին՝ ի Լիոն նոտար Մարիի ստացած պրպտանագրով

Ընկերութեան կեդրոնատեղին է 61, Ռէպուբլիք փողոց, 61—Լիոն (Ֆրանսա)

Ապահովագրեալ գրամագլուխ 55 միլիոն ֆրանք

Մինչեւ այսօր եղած վճարումներն են, 1,000,000 ֆրանք

Տարին չորս վճարահատութիւն՝ Յունվար, Ապրիլ, Յուլիս և Հոկտեմբեր

Վարչական խորհուրդ. Պ. Հովիէ, բժիշկ ի Լիոն, նախագահ.
Պ. Ալլէն, նախկին ատօրէն, հիմնադիր ընկերութեան, ի Լիոն.
ՕՏԻՏԻ, նախկին շահագրգիռ շրջանակի ի Լիոն.
ՊԱՊ, հասարակաց ի Լիոն. ԳԻԼԷՈՒԷՔ կայարանապետ ի Լիոն. ՄԱԼԱԳԷՆ, կայարանապետ ի Լիոն. ՕՌՈ, հասարակաց ի Լիոն. ՄԷՆԷՆ, ի Լիոն Մ. ժ. ԳԱՆԷՆ. Տաղաւնական ի Լիոն, հաշուեքննիչ. Մ. Ալլէն, տեսուչ պատուիրակ, ընդհանուր ատօրէն։

ԼԱՎԱԳՐԵՒ ՏԻ ՖԱՄԻԼԻ, ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՆ, որ հաստատուած է նպաստելու համար փոքր ինայողութեան, արագ զարգացում մ՝ունեցած է։ Իւր նպատակն է որոշեալ պայմանագրի մէջ վերակազմել գրամագլուխն, կանխավճարներու հաւանականութեամբ։ — Մուրհակներ կուտայ թէ՛ ի փոխարէն միակ վճարի մը և թէ՛ ամսական հաւասար վճարներու (կարելի է ստորագրուիլ ամսական մինչեւ մէկ ֆրանքէ սկսեալ)։ Ապահովագրեալներ ունենալ որոնք մէկ ֆրանք մը վճարած էին և երկու հարիւր ֆրանք առաջ ունին։

Վճարումներ կը կատարուին վճարախնայողութեամբ, որը երեք ամիսն անգամ մը տեղի կ՝ունենան ի կեդրոնատեղի ընկերութեան, ի ներկայութեան վարչական խորհրդին և շահագիրներու, հաւանական այնպիսի գործողութեամբ զորս ամէն մարդ կրնայ ստուգել։

Ընկերութեան գործառնութիւններուն պետք չէ շփոթել վիճակահանութեանց հետ ուր տոմսերը բնաւ արժէք չունին վիճակահանութիւնին դիտոյ։ Ինչ մնա, ընդհակառակն, ամենուն ալ վճարմունքն ապահովիլ է, քիչ մը կանուխ կամ քիչ մը ուշ, բան դիպուածի։

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԳՈՐԾԱՌՆՈՒԹԻՒՆՔ

Ընկերութեանս գործառնութիւնքը քսանմեկ են, ինչպէս Շարժական արժէքից և փոխ տրուած գրամագլուխ ապահովագրութիւն, կորուստ գրամագլխոյ մը վերակազմութիւն, էքսպեդիսիոնութիւնք և Գլխավարք՝ փոխառութեանց և Հարստարարութեան մէջ գործածուած գրամագլուխ, Ծանրանոց համար Օժիտ, Հանգստեան տնուսի ծերութեան համար, Ցիեանս եկամուտներու կապմութիւն, ի մի բան այն ամէն գործառնութիւնք որոց նպատակ է ինայողութիւն։

Այս տարբերները ձեռք բերելու համար, Ընկերութիւնս հաստատած է զանազան ապահովներ որոց վճարմունքք տեղի կ՝ունենան առանձին մերձաւոր ժամանակաց մէջ, բան բազմանայ ապահովագրեալն։

ԱՄԱԿԱԳԻՆ Ա.

Ամսական 1 ֆրանք, որ վճարուի միայն 60 ամիս, իրաւունք կուտայ 1000 ֆրանքի մուրհակի մը 10 թիւերով որոց ամէնքն ալ հետզհետէ կը մնանակցին ամէն բաշխման, մինչեւ ամբողջովին վճարումն 1000 ֆրանքին։ Արդ կրնայ ստորագրուիլ այնչափ անգամ՝ 1000 ֆրանքնոց մուրհակի որչափ ամսական վճարէ մէկ ֆրանքնոց։

5 ֆրանքի ամսական բաժիմ մը, որ 60 ամիս վճարուի, իրաւունք կուտայ, բան ընտրութեան ստորագրողին՝ 5000 ֆրանքի ընկերութեան արժեթղթի մը, կամ միմիայն 3000 ֆրանքի և 1 ֆրանքի պարտաթուղթի մը, որք կը մնանակցին ամէն վիճակահանութեանց և պարգեւներուն, մինչեւ անգամ 50.000 ֆրանքի բանին։

Ի փոխարէն ամսական հինգ ֆրանքի, ստորագրողն իրաւունք ունի, բան իւր ընտրութեան

1 · 500 ֆրանքի, առանձնաշնորհեալ մուրհակ տակտանելով որք տարուէ տարի կ՝աւելնան մինչեւ ցվճարումն, կամ

2 · 5000 ֆրանքի, Մուրհակք Սակագին Ա., կամ վերջապէս

3 · 1000 ֆրանքի, Հիմնադրի մուրհակի մէկ տասներորդով։

Ծան. Անգեալ տարեշրջանին մէջ հիմնադրի Մուրհակներն ստացան 80 ֆրանք շահաբաժին, և ներկայ տարեշրջանին մէջ, շահաբաժինը պիտի լինի 100 ֆրանք մէն մի թուղթի վրայ։

Ի փոխարէն ամսական 8 ֆրանքի, ստորագրողն բան իւր ընտրութեան իրաւունք ունի

3000 ֆրանքի, Մուրհակք Սակագին Ա. և առանձնաշնորհեալ Մուրհակի մը 500 ֆրանքէն վերանալի, և տարեկան տոկոսներ որք երեքտարեայ կ՝ամրնի մինչեւ վճարման օրը։

Ծան. Կը մնայ միայն ի վճարել 1921 առանձնաշնորհեալ մուրհակ։

Ի փոխարէն ամսական 10 ֆրանքի, ստորագրողն իրաւունք ունի բան իւր ընտրութեան.

3000 ֆրանքի, Մուրհակք Սակագին Ա. և Պարտաթղթի մը, կամ 1877ի Գոնտի Ֆոնսիէէն, կամ 1871 ի Վիլլ տը Բառիէն, կամ Վիլլ տը Պառանլլէն։ (այս երեք արժէքներուն վճարելի են 400 ֆրանքէն կամ 1883 ի Օպլիկասիոն Ֆոնսիէէ մը՝ 500 ֆրանքոց, կամ վերջապէս

5000 ֆրանքի, Մուրհակք Սակագին Ա. և բանանալի պարտաթղթի մը, շրջաբերութիւն 1883ի։ Վերջապէս, ի փոխարէն ամսական 12 ֆրանքի, ստորագրողն բան իւր ընտրութեան իրաւունք ունի։

3000 ֆրանքի, Մուրհակք Սակագին Ա. ինչպէս նաեւ 1879 ի Ֆոնսիէ. կամ Գոմիւնալ Օպլիկասիոնի մը, վճարելի 500 ֆրանքի, կամ վերջապէս Իպոդէքս Օպլիկասիոնի մը (Գրեռի Ֆոնսիէէն հետ միացուած և 1000 ֆրանքէն վճարելի)։

ԱՄԱԿԱԳԻՆ Բ.

Այս սակագնին մէջ, Մուրհակներն 500 ֆրանքէն վճարելի են մէկ տարիէն առ առաւելն միայն 25 տարուան ժամանակամիջոցի մը մէջ, կանխավճարներով որք տեղի կ՝ունենան երեք ամիսն անգամ մը վճարահատութեամբ։—Բռնիներն ամսական են և 2 ֆրանքի. առ. առաւելն կը պահանջուին մինչեւ 15 տարի. կը դադրին երբ մուրհակը վաստակի վճարահատութեան մէջ։

ԱՄԱԿԱԳԻՆ Գ.

Այս սակագնին մէջ, մուրհակք վճարելի են մէկ տարիէն առ առաւելն մինչեւ 12 տարուան ժամանակամիջոցի մը մէջ, կանխավճարներով որք տեղի կ՝ունենան ամէն տարի յունվարին, ապրիլին, յուլիսին և հոկտեմբերին. առաջին երեքն 100 ֆրանքէն և հոկտեմբերինն 500 ֆրանքէն։—Ամսական բռնիները 2 ֆրանքի են և միայն 50 ամիս վճարելի են։

ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ

ԼԱՎԱԳՐԵՒ ՏԻ ՖԱՄԻԼԻ, ապահովագրական ընկերութիւն մ՝է հաստատեալ բան հրամանագրոյն 1868 յունուար 22ի, և հետեւապէս կը գործէ ընդ հսկողութեամբ պետութեան։ Հետեւ լինելով շահադիտման կամ առեւտրական ոչ է գործէ, ոչ է վտանգի ենթակայ չէ։

Իւր գանձած գրամը ընկերութիւնը կը գործածէ պետական Արեւենց թուղթերու, գանձագ թուղթերու կամ պետութեան, քաղաք քաղ և նահանգաց երաշխաւորութիւնը կրող թուղթերու։ Այս գումարը բաւական է ապահովելու համար իւր շրջաբերութեան տանուտ բոլոր մուրհակներուն վճարումն, այնպէս որ մէն մի ստորագրող բոլորովին ապահով է ստանալու իւր ապահովագրութեան ամբողջ գումարը։

Տեղեկութեանց և բանանոցագրութեան համար դիմել առ Պետրոս Էֆ. Ամպարճեան, գործակալ Ընկերութեան ի Կ. Պոլիս, Թաղ խան, թիւ 40. Պահչէ-Գաւառ, Պոլիս։ 1081

CAISSE GENERALE D'EPARGNE ET DE CREDIT

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄՆՏՈՒԿ

ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՎԱՐԿԻ

ԱՆՈՒՆՈՎ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԳՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 1,000,000 ՖՐԱՆՔ

500 ֆրանքոց 2000 արժէքներու բաժանելի

Հիմնեալ ի Բարիզ 1880 ապրիլին

և Անանուն Ընկերութեան վերածեալ՝ 1881 մայիս 4ին

Կեդրոնատեղի 116, Ռապարակ Լաֆայէդ. Բարիզ

Վարչական խորհուրդ Պ. դը Ռնժան որ Մանդով (Ֆէնիրոս), ատենապետ Պատուոյ Լէգիոնի. նախագահ երեսփոխան Պ. Պէռէ (Լէօն) Պ. Դ. Թոդիվալ (Դ. Թոդիվալ և ընկերակիցներ, տեղական դիրք)

Դեսֆեբրէ 1887 ի Տարեշրջանին համար, Պ. Օսման (Վիլլդոր) Պ. Պէլլիք (Լէօն)

ՏՆՕՐԷՆ Պ. Մոմիէ (Մոսիս)

ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՎԱՐԿԻ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄՆՏՈՒԿԻՆ Նպատակն և առաւելութիւններն են. Խնայողութիւնն ամենուն դիւրամատչելի ընել։— Փիլ դրամ ունեցողները տեր ընել Բարիզի, Ֆրանսայի քաղաքաց, և Ֆրանսայի Գանձի Ֆոնսիէին պարտաթղթոց, ամսական 5, 10 կամ 20 ֆրանքի վճարմամբ։—Խնայողութիւնն հրապուրիչ բնծայել, թոյլ տալով գնորդն որ գնո. բոլոր ստակը չը վճարած մնանակցի վիճակահանութեան և ստանայ ստակներն. միանգամայն ամէն անհանգստութիւն բառնալ, ամենան ստացարոյ դրամն ստանալով իւր իսկ բնակարանն։ —

ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐԿԻ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄՆՏՈՒԿԻՆ Խնայողական մնտուկներու ամենէն հանճարեղն է. սա գաղափարն վրայ հիմնեալ է թէ խնայողութիւնն սեւերի կարեւորութիւն կուտայ արագապէս հասնելու դիւրակեցութեան, եթէ ոչ հարստութեան, բան ստանալու փոքր տոկոս մը վճարեալ գումարներէն։

ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԻՒՆՆ ԵՒ ՎԱՐԿԻ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄՆՏՈՒԿԻՆ Խնայողին կ՝առաջարկէ երկու միաչեալ առաւելութիւններ, պարգեւի հաւանականութիւն և տոկոս։ Ուստի և, 1880էն ի վեր, իւր ձեռքերեալ արժանին յուսացածէն վեր է։ 1886ին ունէր սեւերի բան 96 000 յանանոցդ, որոցմէ շատերը կարեւոր պարգեւներ շահած են։

Ֆրանսական կամ պետական մէկ կամ մէկ քանի պարտաթղթեր գնելու համար, կը բառէ իւր ներկայացուցչաց յանձնել առաջին վճարին գումարը. արժէքներն թիւն անյապաղ կը հաղորդուի գնորդին։

Ց ԳՈՒՅՈՒՄՇԵԱՆ Մասմի ափիս փուշա խան, 6, Պոլիս.

Պ. Պ. Միրոք Մորուքեան եւ ընկ. գործակատար յիպիր եւ չրջակայքը Բասատ Եուսուֆ, Իզմիր. Պ. Ց. Պ. Քարեանեան, գործակատար Պրուսայի նահանգին համար, Իզմէր խան, Պրուսա. Պ. Սարգիս Սարգիսեան, գործակատար Լիտիոնի, Խաչէէ. Պ. Ց. Նահապետեան, գործակատար ի Կէշիսպօլս. Պ. Մեհրան Գասիմեան, գործակատար Սիֆիոն Գարասֆրար. Պ. Զարեհ Ամիրեան, գործակատար ի Սապարմա. Պ. Պ. Կ. Պօղոսեան և Ընկ., գործակատարք ի Տարսպիոն։ 748

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

„ՏՕՑՋԸՐ ԼՕՅՏ"

Ի ՊԷՌԼԻՆ

Նահապետ պայմաններով կապահովագրէ ամէն տեսակ ապրանք, դրամագրաք եւայլն, շոգենաւով եւ առագաստանաւով ուղարկուած։

Ընդհանուր գործակալ Կ. Պոլսոյ
ՏԻՐԱՆ ՆԱԶԱՐԵԱՆ
Թիւ 1 Հավալլու խան, Պոլիս
791

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ԴԱՌԼԸՄԱՆ ԵՒ ՊԼՈՒՄՊԷՐԿԻ

Ի Ղալաթիա Պէօյիւք Միլլէթ խան, միջազգային թղթատարատան վերայի յարկը

Սոյն վաճառատան մէջ խիստ ժամանակներով կը վաճառուին ամէն տեսակ ճերմակեղէններ, կանանց համար կրնոցներ, տղայոց համար հագուստներ, կէս շրջազգեստներ, քօսէներ, օժտի համար ճերմակեղէններ, բանուածքներ, բազմատեսակ գուլպաներ, թաշկինակներ և այլ այս տեսակ ապրանքներ։

Այս ապրանքներ, որոց ամենքն ալ լաւ տեսակէ են, կը վաճառուին թէ՛ փոքր և թէ մեծ քանակութեամբ։

Այս ապրանքներ կը պատրաստուին Վիէնայի և Պերլինի յատուկ գործարանաց մէջ։ Նոր նպէս Անգլիայէն, Իտալիէն և Եւրոպական ուրիշ երկիրներէ եւս ապրանքներ կը բերուին։

Գաւառներէ եղած յանձնարարութիւնք կը կատարուին եթէ փոխարէնը փոխանակագրով և կամ թղթատարական գրոշմով գրկուի։

Զը հաւնուած ապրանքները ետ դարձնուին և ստակը ետ կը տրուի զեղչելով փոխադրութեան ծախքը։ 1180

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Ի ՀԱՄՊՈՒՐԿ

Ընդհանուր գործակատար ՀԷՐՄ. ՀԷԼՊԻՆԿ

Կալաթիա, Բանկալթինա փողոց, թիւ 9.

ԼԱԹՐԱՆԱԹԼԱՆԹԻՔ

ՇԱՀԱՌԻՍ ՊԱՑՄԱՆՆԵՐՈՎ ԿԱՊԱՀՈՎԱԳՐԻ

ՏՈՒՆԵՐ, ԽԱՆՈՒԹՆԵՐ, ԿԱՐԱՍՆԵՐ, ՇԱՐԱՆԱԿԱՆ

ԳՈՅՔ ԵՒ ԱՄԵՆ ՏԵՍԱԿ ԱՊՐԱՆՔ

5661

ROB BOYEAU MANUFACTURER

կը բաժնէ տարեան ապրանքներնէ յառաջ եկող ամէն հիւանդութիւններու, թոյլ, ամէն տեսակ վիրքեր, յոգնացու եղեր։

ՌՈԲ ՊՈՒԱՅԱՕ—ԼԱՖԷՔԹԷՕՈ

ԻՍՏԻՒՈ ՏԸ ԲՈՒԴԱՍԻՕՆՈՎ

Կը բաժնէ հին և նոր գպրոցական ախտերը, Վէրք, Կեղ, Ուսեցք եղեր եղեր Ի Բարիզ, ի. Ֆէ՝Ռի, 102, Ռիշլիօ փողոց յայտարդ ՊՈՒԱՅԱՕ-ԼԱՖԷՔԹԷՕՈ ի և ամէն դեղարանաց մէջ։

J. Ferré, 102, Rue Richelien, Paris 22

ԲԺԻՇԿՆԵՐՈՒՆ ՀԱՐՑՈՒՑԻՉ

ԲԱՌՏԻՆԱ (Գորսիքա), Բնական հանքաջուր երկաթախառն, թթուային, կազային. ամենազգու դարման ընդդէմ արեան տկարութեան, դեղձութեան, տենդի, սամոքսի ցաւերու, եւ արեան նուազութենէն յառաջ եկած ամէն հիւանդութեանց, ՀԱՆԳՍՏՑԻՆ ԲՈԼՈՐ ՋՈՒՐԵՐԷՆ ԳԵՐԱԳԱՆՑ։

Հանքին տէրն է Ֆ. Մոլինաի, 2, Պոլս փողոց, Մարսիլիա։ Կ. Պոլսոյ մէջ գրծակալք են ԳԱՌՆԵՎԻՍ եւ ԲԵՌԴԻՔԻՆ, Ասատ խան, 4, Մաքսի փողոց, Ղալաթիա կը ծախուի գլխաւոր դեղարանաց մէջ։

621

ՍԱՆ

ՅԱՐԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Հիւսիսային և Մինչերկրական գծեր

ընդհանուր

Անուանք	Ճանապարհ	Ելնելու
Քանարիա	1200	Յունվար
Ֆէրան	1000	Մարտ
Օսմանիէ	1000	Սեպտեմբեր
Պէռնարդ	1250	Մայիս
Ժիրոն	1250	Դեկտեմբեր
Ֆրանսա	1200	Յունվար
Մարիոթ	1250	Մայիս

Բեռ չընդունիր. Հատուցիկ Պարտիկներ ստացող դէպքի 3/15 ին Լ. վերջանին ատ կրնայսուր ընդհանուր վաճառքով։

Դիմել՝ առ Ֆ. Ֆ. ՍԻՊԻՈՒ և ԸՆԿ. Ի Բիրայ խան.

ՋԷՕՊԻ ՄԱՆ և ԸՆԿ
31, Ռէյմ Սպրիդ, Լիվրբուլ

ՊՐԱՆՏԻՆԻ

ՕՐԵՆԱՒԱՆԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Հիւսիսային և Մինչերկրական Օրեանաց գծեր

ընդհանուր բեռնարկութիւն

Անուանք	Թոնաժ	Նաւապետ
Ալա Սոֆիա	3,000	Վէրքս
Էլբարատ	2,500	Ալանդրս
Ռաբատ	2,500	Քրուիքշանկ
Լաքոնիա	2,500	Ռուիլլա
Թրանսիտ	1,500	Մարշ
Ռուսիէիա	2,800	Ֆոթքրեթիլ

Ընկերութիւնն օրինաւոր գներով վաճառք կընդունի Լիվրբուլեան եւ Ամերիկայի համար։

Ամէն դիրութիւն և հանգստութիւն կը տրուին ուղեւորաց։

Դիմել՝ առ ԴԱՆԻԷԼ ԲԵՐԱ Ի՝ ԸՆԿ
556 Գորնիսլ

ՇԻՐՔԷԹԻ ԹԱՑՐԻՑԷԻ

ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿԸ

1887 Դեկտեմբեր 1 Երեքշաբթի օրէն սկսեալ մինչեւ Դեկտեմբեր 31

(Բաց ի կիրակի օրերէն) Եւրոպական եղբէրէն կամուրջի էջերուց երթեւեկ

ժ.	ր.
2 40 Լեհիմ Մեզարպ. Պեյ. Թարապիա Լեհիմ-Լեպ (Լենինգրադի շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի)	17
3 15 Լեհիմ. Մթեն. Մերկ. Պոյաճ. Ր. Հիսար Պէպ. (Պէպէքի շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի)	2
3 45 Լեհիմ. Մեզզ. Պեյ. Թար. Եէնիք. Մթեն. Մերկ. Պոյաճ. Ր. Հիսար Պէպէք (Պէպէքի շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի)	18
4 45 Ա. Գալաղ Եէնիմ. Մեզ. Պեյ. Թարպ. Եէնիք. Մթեն. Մերկ. Պոյաճ. Ր. Հիսար Պէպէք Ամնավ. Գուբ. Օրթ. Պէշիք.	28
6 — Եէնիմ. Մեզ. Պեյ. Թար. Եէնիք. Մթեն. Մերկ. Պոյաճ. Ր. Հիսար Պէպէք Ամնավ. Գուբ. Օրթ. Պէշիք.	22
7 — Եէնիմ. Մեզարպ. Պեյրիւք. Թարապ. Պեյդէօզ Բաշաչ. Եէնիք. Մերկ. Գանդրճ. Ր. և Ա. Հիսար Գանտիլ. Ամնավ. Զէնկ. Պէյլեր Օրթաք. Գուզ. Պէշիք. Իւսկ.	6
8 15 Ա. և Ր. Գավ. Եէնիմ. Մեզարպ. Պեյ. Թարապ. Եէնիք. Մերկ. Պոյաճ. Ր. Հիսար Պէպ. Ամնավ. Գուբուշ. Օրթաք. Պէշիք.	25
10 — Մեզարպ. Պեյ. Թարապ. Եէնիք. Մերկ. Ր. Հիսար Ամնավ. Օրթաք. Պեշ.	21
Արեւելագրիչներ կամուրջ էջերուց ելնող շոգենաւերու ժամերը	
2 10 Պեշիք Ամնավ. Գուբ. Օրթ. Պէշիք.	28
2 40 Պեշիք Ամնավ. Գուբ. Օրթ. Պեշ. Գապ.	32
3 10 Ամնավ. Գուբուշ. Օրթաք. Պեշիք.	6
3 35 Պեշիք Ամնավ. Գուբ. Օրթ. Պեշ. Գապ.	21
4 45 Պեշիք Ամնավ. Գուբ. Օրթ. Պեշ. Գապ.	17
10 55 Հիսարեն ուղղակի կամուրջ	22
11 15 Պեշիքէն ուղղակի կամուրջ	6
Ասիական եղբէրէն կամուրջ էջերուց ելնող շոգենաւերու ժամերը	
2 20 Վանիք. Զէնկ. Պէյլ. Գուզ. Գապ	21
2 30 Պէյրօզ Բաշաչ. Զուպ. Գանդ. Ա. Հիսար Գանտ. (Գանտ. պիտի հաղորդ.)	25
3 5 Գանտ. Վան. Զէնկ. Պէյ. Գուզ. Պեշ.	32
3 — Ր. և Ա. Գավ. Մեզ. Պեյ. Թար. Պեյդէօզ Բաշ. Զուպ. Գանդ. Ա. Հիսար Գանտ. (Գանտ. շոգ. հետ պիտի հաղորդակցի) (Ուրբաթ օրերը Վանիք. Զէնկ. Պէյլ. Գուզ. Իւսկ.)	19
4 — Գանտ. Վան. Զէնկ. Պէյլ. Գուզ. Իւսկ. (Բացի ուրբաթէ)	32
4 45 Գանտ. Վանիք. Զէնկ. Պէյլ. Գուզ. Իւսկիւտար	33
5 — Պեյդ. Բաշ. Զուպ. Գանդ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Զէնկ. Պէյլ. Գուզ. Պեշիք.	1
8 45 Պեյրիւք. Թարապ. Պեյդ. Բաշաչ. Զուպ. Գանդրճ. Ա. Հիսար Գանտիլ. Վան. Զէնկ. Պէյլեր. Գուզ. Իւսկ	19
10 25 Գանտիլլին Զէնկիւքէզ կամուրջ	33
11 5 Գուզկունճուքէն ուղղակի կամուրջ (Բացի ուրբաթէ)	32

Կամուրջէն Արեւելագրիչներ երթեւեկող շոգենաւերու ժամերը

3 25 Ուղղակի Պեշիք	21
4 15 Ուղղակի Պեշիք	17
10 — Պեշիք. Օրթ. Գուբուշ. Ամնավ. Պեպ. Ր. Հիսար (Վանիքը եկնող շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի)	22
10 30 Պեշիք. Օրթ. Գուբ. Ամնավ. Պեշիք	6
11 10 Գապ. Պեշիք. Օրթաք. Գուբուշ. Ամնավ. Պեպ. Ր. Հիսար Պայազիքէպ	33
11 40 Պեշիք. Օրթ. Գուբուշ. Ամնավ. Պեպ	21
12 5 Պեշիք. Օրթ. Գուբուշ. Ամնավ.	6
Կամուրջի Ասիական եղբէրէն կամուրջ էջերուց ելնող շոգենաւերու ժամերը	
3 30 Իւսկ. Գուզկ. Պեյլ. Զէնկ. Վանիք Գանտ. Ա. Հիսար Գանտ. Զուպուզ. Բ. պանճէն Պեյդ.	1
3 40 Ուղղակի Գանտիլլի (Բացի ուրբաթէ)	34
4 10 Ուղղակի Գանտիլլի	33
9.25 Պեշիքթաշ, Գուզկունճէ. Պեյլեր. Զէնկէյ. Վանիք. Գանտիլ. (Գավաքներք գացող շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի)	28
11 15 Գանտիլ. Ա. Հիսար Գանդրճ. Զուպ. Բաշաչ. Պեյդ.	25
11 45 Գապք. Գուզ. Պեյլ. Զէնկ. Վանիք.	32

ԻՍԱԿԻԻՏԱՐ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐ

Իսկիւտարէն	Կամուրջ	Կամուրջէն	Իսկիւտար
— —	6 35	Պեշիք	2 25 Գզկ.
2 —	7 5		2 45 Պեշիք
2 35	8 15	Պեշիք	3 20
3 10 Պեշիք	9 —		3 55
3 45	9 30		4 35 Պեշիք
4 — Ֆերպօթ	10 —	Ֆերպ.	4 45